Rok 10. Warszawa, dnia 15 maja 1934 r. Nr. 9

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żabokłicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:	REDAKCJA I ADMINISTRACJA:	CENY OGŁOSZEŃ
Rocznie . . . . . . zł. 28.— Półrocznie . . . . „ 14.— Kwartalnie . . . . „ 7.— Miesięcznie . . . . „ 3.— Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40	Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520. Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Telef. 5-92-63. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. Przedruk dozwolony za podaniem źródła	Strona w tekście: 450 zł., 1/2 str 225 zł., 1/4 str. 112,50 zł. Poza tekstem za stronę 300 zł., 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł. Dla Instytucyj komunalnych i oszczędnościowych: bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do administracji) za str. 150 zł., 1/2 str. 75 zł., 1/4 37,50 zł.

STATUT
Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

I. Nazwa, cele i siedziba.

§ 1.

W celu popierania działalności i rozwoju Komunalnych Kas Oszczędności, oraz dokonywania rewizyj biur i księgowości tychże Kas, tworzy się stowarzyszenie pod nazwą „Związek Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie".

§ 2.

Związek jest osobą prawną; może posiadać własny majątek, zawierać umowy i zaciągać zobowiązania.

Siedzibą Związku jest m. st. Warszawa. Zebrania Rady i Zarządu Związku mogą się atoli odbywać również w siedzibie każdej Komunalnej Kasy Oszczędności, będącej członkiem Związku.

Działalność Związku obejmuje teren województw centralnych i wschodnich z zachowaniem miejscowych przepisów o stowarzyszeniach.

Związek może otwierać oddziały okręgowe na mocy uchwał Rady Związku i na zasadach przez tąż Radę ustalonych, przyczem zasady te powinny być zatwierdzone przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Związek ma prawo należeć do szerszej organizacji Komunalnych Kas Oszczędności w Polsce.

II. Czynności Związku.

§ 3.

Do zakresu działania Związku należy z zachowaniem obowiązujących przepisów prawnych:

a) współdziałanie w organizowaniu Komunalnych Kas Oszczędności, ich zbiornic, oddziałów i zakładów;

b) popieranie wszelkich interesów i potrzeb Komunalnych Kas Oszczędności, należących do Związku;

c) pośrednictwo informacyjne w interesach i na życzenie Komunalnych Kas Oszczędności, należących do Związku, przed wszystkiemi władzami, urzędami, ciałami ustawodawczemi, związkami i instytucjami publicznemi i prywatnemi;

d) dokonywanie stałych i dorywczych rewizyj biur i księgowości Komunalnych Kas Oszczędności, ich oddziałów i zakładów conajmniej raz na 2 lata i zdawanie sprawozdań o wykonanych rewizjach państwowej władzy nadzorczej;

e) udzielanie wszelkich porad i instrukcyj dotyczących prowadzenia Komunalnych Kas Oszczędności, udoskonalenia ich urządzeń i pracy;

f) ustalanie kierunku dla polityki finansowej Komunalnych Kas Oszczędności w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych;

g) zbieranie danych statystycznych dotyczących Komunalnych Kas Oszczędności i odpowiednie ich zużytkowanie;

h) przedstawianie władzom nadzorczym, urzędom i instytucjom państwowym, oraz Bankowi Polskiemu sprawozdań przez nie zażądanych i wniosków odnoszących się do spraw Komunalnych Kas Oszczędności i stosunków kredytowych;

i) propagowanie idei oszczędności i znaczenia Komunalnych Kas Oszczędności dla gospodarstwa społecznego i państwa;

k) wydawanie własnego czasopisma.

§ 4.

Związek działa przy pomocy zorganizowanego przy Zarządzie Związku Biura, oraz ustanowionych inspektorów i instruktorów.

Prowadzenie Biura i inne prace Związku mogą być powierzone, na mocy uchwały Rady Związku, jednej z Instytucyj Kredytu Komunalnego.

III. Fundusze Związku.

§ 5.

Fundusze Związku powstają:

1. z wpisowego, które wpłaca każdy członek Związku w kwocie 100 złotych;

2. ze składek rocznych wpłacanych przez członków, w wysokości ustalonej przez Radę Związku i zatwierdzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Składki te wpłacają członkowie kwartalnie zgóry.

Składki ustala się w stosunku do wysokości sumy bilansu netto na dzień 31 grudnia poprzedniego roku;

3. z subwencyj i darowizn;

4. z dochodów za publikacje, lub świadczenia udzielane poszczególnym członkom (rewizje, instrukcje i t. p.). Za zgodą Rady Związku mogą być tworzone fundusze na specjalne cele przeznaczone.

Sposób przechowywania funduszów Związku, lokowania ich i wydatkowania, ustali regulamin, uchwalony przez Zarząd Związku.

IV. Członkowie Związku.

§ 6.

Członkiem Związku może być każda Komunalna Kasa Oszczędności mająca siedzibę na terenie działalności Związku.

Członków przyjmuje Zarząd Związku na podstawie pisemnego zgłoszenia opartego na odpowiedniej uchwale organów odnośnej Kasy Oszczędności.

§ 7.

Członkowie Związku mają obowiązek stosowania się do niniejszego statutu oraz wszelkich uchwał i zarządzeń organów Związku, zgodnie ze statutem powziętych.

Członkowie Związku nie mogą należeć do innych związków rewizyjnych.

Każda Komunalna Kasa Oszczędności należąca do Związku w charakterze członka winna poddać się rewizji Związku.

Każda Komunalna Kasa Oszczędności winna ogłosić swój bilans roczny w organie Związku.

§ 8.

Członkowstwo ustaje na skutek:

a) dobrowolnego wystąpienia na mocy pisemnego zgłoszenia;

b) wykluczenia członka mocą uchwały Rady Związku, powziętej na wniosek Zarządu;

1) w razie niestosowania się do przepisów statutu oraz uchwał i zarządzeń organów Związku (§ 7 niniejszego statutu);

2) w razie działania na szkodę Związku lub członków Związku;

3) w razie niewpłacenia składek w terminach określonych w § 5.

Ustępujący, względnie wykluczeni członkowie winni uiścić składki należne od nich do końca bieżącego roku sprawozdawczego i do majątku Związku żadnego prawa rościć nie mogą. Ustępujący na własne żądanie winni swoje wystąpienie zgłosić conajmniej na 3 miesiące przed końcem roku sprawozdawczego.

V. Organa Związku.

§ 9.

Organami Związku są:
A. Zebrania Wojewódzkie,
B. Rada Związku,
C. Zarząd Związku,
D. Prezes Związku,
E. Komisja Rewizyjna.

A. Zebrania Wojewódzkie.

§ 10.

Zebrania wojewódzkie odbywają się przynajmniej raz na 3 lata.

Każdej Komunalnej Kasie Oszczędności przysługuje na zebraniu wojewódzkiem głos jeden. Do głosu tego może być upoważniony przez Zarząd Kasy członek Zarządu lub Rady, względnie dyrektor Kasy.

W zebraniach tych, poza wyżej wymienionym delegatem, mogą brać również udział, lecz tylko z głosem doradczym, członkowie Rad, Zarządów, Komisyj Rewizyjnych i dyrektorowie każdej Komunalnej Kasy Oszczędności z terenu województwa, będącej członkiem Związku, oraz zaproszeni przez Zarząd Związku goście.

Każdy delegat na zebranie wojewódzkie winien się wykazać pisemnem pełnomocnictwem zarządu Kasy delegującej.

Miejscem zebrań wojewódzkich jest zasadniczo miasto wojewódzkie; zebrania jednak delegatów K. K. O. mogą odbywać się w innem mieście na terenie danego województwa, względnie w mieście oznaczonem przez Zarząd Związku.

§ 11.

Zebrania wojewódzkie zwołuje Zarząd Związku z własnej inicjatywy, na żądanie ½ Kas Oszczędności z terenu danego województwa, oraz na żądanie władz nadzorczych; Zarząd obowiązany jest zwołać zebranie najpóźniej w terminie 3-ch miesięcy od daty otrzymania żądania.

Na zebraniach tych przewodniczy Prezes Związku, lub osoba przez Prezesa wskazana.

Porządek dzienny Zebrania ustala Zarząd Związku.

Przedmiotem uchwał Zebrania mogą być tylko sprawy objęte porządkiem dziennym.

Uchwały zebrań wojewódzkich wchodzą w życie, o ile zostaną zatwierdzone przez Zarząd, lub Radę Związku.

§ 12.

Do kompetencji zebrań wojewódzkich należy:

1) wybór od 1 — 3 członków Rady Związku i tyluż zastępców na okres lat 3;

2) powzięcie uchwał o charakterze opinjodawczym, które to uchwały stają się obowiązującemi po uzyskaniu zatwierdzenia, przewidzianego w ust. końcowym § 11.

Ilość członków Rady Związku przypadającą na poszczególny okręg wojewódzki i m. st. Warszawę, ustala się w stosunku do ogólnej sumy wkładów ulokowanych w K. K. O. oraz ludności odnośnego województwa i m. st. Warszawy.

Co 3 lata Zarząd Związku określa przypadającą na każde województwo i m. st. Warszawę ilość mandatów do Rady Związku. Członków Rady Związku z terenu m. st. Warszawy wybiera Rada Komunalnej Kasy Oszczędności m. st. Warszawy.

Bierne prawo wyborcze przysługuje tylko tej osobie, która może być delegowaną na zebranie wojewódzkie z głosem decydującym (§ 10). Utrata prawa wybieralności powoduje jednocześnie utratę członkowstwa w Radzie Związku.

W razie utraty mandatu przez członka Rady, śmierci lub dobrowolnego ustąpienia, wchodzi na jego miejsce do końca kadencji zastępca, który otrzymał największą ilość głosów podczas wyborów. Zdekompletowaną w ten sposób ilość zastępców uzupełnia się na najbliższem zebraniu wojewódzkiem w drodze wyboru nowych zastępców, na czas do końca kadencji ustępujących.

B. Rada Związku.

§ 13.

Rada Związku składa się z 18 do 22 członków; tyluż zastępców wybieranych przez zebrania wojewódzkie (§ 12). Jest ona organem stanowiącym Związku. Rada działa na prawach ogólnego zebrania.

§ 14.

Zebrania Rady dzielą się na zwyczajne i nadzwyczajne:

Zwyczajne zebranie Rady odbywa się raz do roku najpóźniej w maju dla rozpatrzenia sprawozdania i bilansu za rok ubiegły, uchwalenia budżetu i programu prac na rok następny, wyboru Zarządu Związku i Komisji Rewizyjnej, oraz załatwienia spraw, które zgodnie ze statutem będą przedłożone przez Zarząd Związku.

Nadzwyczajne zebranie zwołuje się na mocy uchwały Zarządu, Komisji Rewizyjnej, lub żądania złożonego conajmniej przez $1/_5$ część członków Związku (Kas), jak również na żądanie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych; żądanie zwołania zebrania winno zawierać szczegółowe przedstawienie spraw, które mają być rozważane na tem zebraniu.

Zwołanie nadzwyczajnego zebrania na żądanie Komisji Rewizyjnej lub $1/_5$ części członków winno nastąpić nie później, jak w ciągu jednego miesiąca.

Zebranie Rady zwołuje Zarząd przez ogłoszenie w Organie Związku, oraz pisemne zawiadomienia, rozsyłane do wszystkich członków Rady conajmniej na dwa tygodnie przed terminem zebrania. W ogłoszeniu i zawiadomieniach winien być podany porządek obrad oraz wskazane miejsce i data zebrania.

§ 15.

W zebraniach Rady uczestniczą bez prawa głosu stanowczego również członkowie Zarządu Związku.

Dla prawomocności uchwał Rady konieczna jest obecność przynajmniej połowy członków Rady.

W razie braku połowy członków odbywa się zebranie Rady w drugim terminie nie później, jak na 20-ty dzień po pierwszym terminie. Drugie zebranie będzie ważne, a uchwały jego prawomocne przy obecności $2/_5$ ogólnej liczby członków Rady z zastrzeżeniem, że na drugiem zebraniu mogą być rozpatrywane i decydowane tylko te sprawy, które wniesione były do porządku dziennego pierwszego zebrania.

W jednem ogłoszeniu i zawiadomieniach mogą być podane oba terminy zebrań.

§ 16.

Zebranie może rozważać i decydować tylko sprawy wniesione na porządek dzienny.

Uchwały, z wyjątkiem wypadków w następnym punkcie wymienionych, zapadają zwykłą większością głosów; Przewodniczący głosuje tylko w razie równości głosów.

Uchwały w sprawach dotyczących zmian statutu, oraz wykluczenia członków ze Związku wymagają większości przynajmniej ¾ głosów obecnych członków Rady.

Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej odbywają się za pomocą tajnego głosowania. Wszelkie inne sprawy decydowane być mogą głosowaniem jawnem; na wniosek conajmniej 5 członków Rady winno być przeprowadzone tajne głosowanie.

Członek Rady nie może brać udziału w głosowaniu, w sprawach, w których jest osobiście zainteresowany, lub sprawa dotyczy Kasy, w organach której dany członek zasiada.

Uchwały Rady winne być protokułowane z oznaczeniem, jaką większością głosów zostały powzięte.

Protokuł winien być podpisany przez Przewodniczącego Zebrania oraz conajmniej dwóch obecnych na zebraniu członków Rady i protokulanta.

Uchwały Rady powzięte zgodnie ze statutem obowiązują wszystkich członków bez wyjątku.

§ 17.

Rada rozstrzyga wszelkie sprawy wniesione przez Zarząd. W szczególności do obowiązków Rady należy:

a) wybór Prezesa Związku, Zarządu i Komisji Rewizyjnej,

b) zatwierdzenie rachunków i sprawozdań za rok ubiegły, oraz budżetu na rok następny,

c) decydowanie o zaciągnięciu pożyczek na potrzeby Związku,

d) kupno nieruchomości dla potrzeb Związku, ich obciążenie i sprzedaż,

e) uchwalanie projektów zmiany statutu i likwidacja Związku.

Wszelkie sprawy na Radę wnosi Zarząd wraz ze swemi wnioskami.

Zarząd obowiązany jest przedstawić Radzie wniosek złożony mu conajmniej przez 2-ch członków Związku lub dwóch członków Rady, najpóźniej na tydzień przed zebraniem.

§ 18.

Koszty podróży i djety członków Rady ponosi Związek.

C. Zarząd.

§ 19.

Zarząd składa się z Prezesa Związku i 6 członków wybieranych przez Radę bezwzględną większością głosów obecnych, na przeciąg lat trzech, przyczem Prezes Związku winien być wybierany z pośród członków Rady.

Łącznie z wyborem członków Zarządu, Rada dokonuje wyboru 3-ch zastępców.

Członkiem Zarządu Związku, lub zastępcą może być wybrana tylko ta osoba, której przysługuje bierne prawo wyborcze do Rady Związku (§ 12).

Nie można być jednocześnie członkiem Rady i Zarządu Związku; członek Rady wybrany do Zarządu, traci mandat członka Rady, a na miejsce jego wchodzi zastępca.

W skład Zarządu wchodzą ponadto z urzędu: dyrektor komunalnej instytucji finansowej, prowadzącej Biuro Związku, oraz dyrektor Związku.

Zarząd może kooptować do swego grona na przeciąg jednego roku z prawem ponownej kooptacji, większością ¾ obecnych na prawomocnem posiedzeniu, nie więcej jednak jak 2-ch dodatkowych członków z pośród osób zasłużonych dla rozwoju oszczędności, lub organizacji ruchu oszczędnościowego w Polsce, względnie z pośród osób znanych na polu nauk społecznych i ekonomicznych.

§ 20.

Co roku, początkowo w drodze losowania, a następnie w kolejności starszeństwa wyborów, ustępuje ⅓ część członków Zarządu pochodzących z wyboru. Ustępujący członkowie mogą być wybrani ponownie.

Zarząd wybiera corocznie ze swego grona zastępcę Prezesa Związku.

Członkowie Zarządu i ich zastępcy, którzy w czasie piastowania mandatu utracili bierne prawo wyborcze do Rady Związku (§ 19) ustępują ze swych stanowisk. Na miejsce ustępującego członka Zarządu wchodzi automatycznie zastępca na czas do końca kadencji ustępującego.

Nieusprawiedliwiona nieobecność członka Zarządu na dwóch kolejnych, a trzech niekolejnych posiedzeniach Zarządu powoduje utratę mandatu.

W razie ustąpienia lub śmierci członka Zarządu przed upływem 3-ch letniego terminu, wchodzi na jego miejsce do końca kadencji zastępca, który otrzymał największą ilość głosów podczas jego wyborów.

Zastępcy wybierani są co 3 lata, jeżeli liczba ich nie uległa przedtem zmianie, w przeciwnym razie wybory uzupełniające zastępców odbywają się na najbliższem zebraniu Rady.

§ 21.

Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes, względnie jego zastępca, w miarę potrzeby, lub na żądanie 2-ch członków Zarządu, bądź Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, nie rzadziej jednak jak raz na 2 miesiące, zawiadamiając członków Zarządu o terminie i miejscu posiedzenia listownie przynajmniej na tydzień przed posiedzeniem.

Uchwały Zarządu są prawomocne, gdy są powzięte w obecności conajmniej połowy członków, w tej liczbie Prezesa lub jego zastępcy.

Uchwały na Zarządzie zapadają zwykłą większością głosów. Przewodniczący głosuje tylko w razie równości głosów.

Przepis ust. 5 § 16 ma zastosowanie również i do członków Zarządu.

Uchwały Zarządu winne być protokułowane i podpisane przez Przewodniczącego i przynajmniej 2-ch obecnych na posiedzeniu członków, oraz protokulanta.

Członkowie Zarządu otrzymują djety za posiedzenie według norm uchwalonych przez Radę Związku, a zamiejscowi również zwrot kosztów podróży w rzeczywistej ich wysokości, stwierdzonej przez Prezesa.

§ 22.

Zarząd nadaje kierunek działalności Związku, prowadzi wszystkie jego interesy, zarządza majątkiem i decyduje wszystkie sprawy, które nie są zastrzeżone do wyłącznej kompetencji innych organów Związku.

W szczególności do obowiązków Zarządu należy:

a) prowadzenie Biura i rachunkowości Związku, zgodnie z przepisami prawnemi i przyjętemi zwyczajami;

b) mianowanie i zwalnianie dyrektora Związku, inspektorów, instruktorów i urzędników, zawieranie z nimi umów, określanie wysokości wynagrodzeń i ustalanie regulaminu dla prac biurowych i rachunkowości. Pracowników biurowych nie mających upoważnienia do podpisu za Związek, mianuje i zwalnia na wniosek dyrektora Prezes Związku, wyznaczając wynagrodzenie w ramach uchwalonego przez Radę budżetu.

Zwalnianie dyrektora oraz inspektorów Związku wymaga zgody Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

UWAGA: Prowadzenie Biura i rachunkowości, jak również wykonywanie innych czynności Związku może być przez Zarząd powierzone jednej z instytucyj Kredytu Komunalnego (§ 4 nin. statutu) na mocy uchwały Rady, w drodze umowy zawartej przez Zarząd.

c) przedstawianie Radzie do zatwierdzenia rachunków i sprawozdania z czynności Związku za rok ubiegły oraz programu działalności i budżetu na rok następny;

d) opracowywanie regulaminów, dotyczących sposobów i zakresu dokonywanych rewizyj Komunalnych Kas Oszczędności i udzielanych im instrukcyj i świadczeń;

e) rozpatrywanie wszelkich spraw, podlegających wniesieniu na Radę;

f) uchwały dotyczące przesuwania pozycyj budżetowych;

g) rewizja kas, biurowości i rachunkowości Związku w każdym czasie.

Zarząd uchwala regulamin dla swych czynności, oraz regulamin dla dyrektora.

D. Prezes Związku.

§ 23.

Prezes Związku reprezentuje Związek nazewnątrz wobec wszelkich osób i instytucyj.

Prezes Związku przewodniczy z urzędu zebraniom Rady i Zarządu Związku.

Wszelkie akta, zobowiązania, umowy, zlecenia, pełnomocnictwa i t. p. dokumenty winny być podpisywane przez 2-ch członków Związku, w tem Prezesa lub jego zastępcy.

Zwykłą korespondencję podpisuje dyrektor Związku, lub jeden z członków Zarządu, względnie osoby do tego upoważnione przez Zarząd.

Inne uprawnienia Prezesa są przewidziane w odnośnych przepisach niniejszego statutu.

W razie niemożności pełnienia przez Prezesa funkcyj, zastępuje go z urzędu jego zastępca.

E. Komisja Rewizyjna.

§ 24.

W celu sprawdzenia rachunków rocznych Rada wybiera corocznie bezwzględną większością głosów obecnych na zwykłem swem zebraniu z pośród swych członków, Komisję Rewizyjną, złożoną z 3-ch osób.

Komisja Rewizyjna ma prawo przeglądać wszelkie dokumenty i księgi Związku i żądać od Zarządu wszelkich informacyj i wyjaśnień.

Dla czynności rewizyjnych dostateczną jest obecność przynajmniej 2-ch członków. Protokuły z dokonanej rewizji Komisja przedstawia Zarządowi i najbliższemu zebraniu Rady.

Członkowie Komisji otrzymują djety za posiedzenia według norm uchwalonych przez Radę Związku, a zamiejscowi również zwrot kosztów podróży w rzeczywistej ich wysokości, stwierdzonej przez Prezesa.

VI. Kongresy Związku.

§ 25.

W miarę uznanej przez siebie potrzeby może Rada postanowić zwołanie Kongresu Związku, wyznaczając miejsce (miasto) obrad.

Kongresy zwołuje Zarząd przez ogłoszenie w organie Związku conajmniej na 2 miesiące przed terminem.

Udział w Kongresie brać mogą członkowie Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej Związku oraz członkowie rad, zarządów, komisyj rewizyjnych i dyrektorów K. K. O. — członków Związku.

Zarząd ma prawo również zaprosić na Kongres osoby i instytucje, interesujące się ruchem oszczędnościowym lub współdziałające z nim.

Zarząd ustala regulamin Kongresów i stanowi jego Prezydjum.

Kongres rozważa i dyskutuje sprawy wniesione na jego porządek dzienny przez Radę lub Zarząd.

Sprawy wniesione do Zarządu conajmniej na jeden miesiąc przed terminem Kongresu przez conajmniej $1/_5$ członków Związku winny być na porządek dzienny wniesione.

Kongres nie jest organem organizacyjnym Związku, uchwały jego są opinjami, które w uchwały wiążące Związek i jego członków może zamienić tylko Rada.

VII. Rachunkowość i sprawozdanie.

§ 26.

Rokiem sprawozdawczym jest rok kalendarzowy.

Roczne sprawozdanie łącznie z bilansem, projektem budżetu i wnioskami Zarządu winny być przesłane wszystkim członkom Związku oraz Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, najpóźniej na 3 tygodnie przed Zwyczajnem Zebraniem Rady.

VIII. Likwidacja Związku.

§ 27.

Likwidację Związku może uchwalić Rada Związku większością ¾ głosów przy obecności conajmniej $2/_3$ liczby członków Rady.

Dla przeprowadzenia uchwalonej likwidacji Rada Związku wybiera Komisję Likwidacyjną złożoną z 5-ciu osób, ustala termin i sposób likwidacji, oraz przeznaczenie pozostałego majątku Związku.

IX. Przepisy ogólne.

§ 28.

Ogłoszenia Związku winny być zamieszczane w organie Związku.

W wypadkach nieprzewidzianych niniejszym statutem, Związek kieruje się przepisami obowiązujących ustaw i rozporządzeń.

§ 29.

O mających się odbyć zebraniach Organów Związku jak i o Kongresach, Prezes Związku powiadamia zainteresowane państwowe władze nadzorcze.

§ 30.

Wszelkie spory wynikające w obrębie Związku rozstrzyga Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

X. Postanowienia przejściowe.

§ 31.

Powołane na mocy dawnego statutu organy Związku urzędują do chwili przeprowadzenia wyborów do władz Związku we wszystkich województwach.

Na mocy decyzji Komisarza Rządu m. st. Warszawy z dnia 12 maja 1934 r. Nr. BSII-6-1014, wydanej na podstawie art. 21 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) ponownie wpisano do rejestru stowarzyszeń i związków Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy pod Nr. 353 stowarzyszenie (związek) pod nazwą „Związek Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie", dawniej „Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie", zarejestrowany dnia 6 marca 1930 r. za Nr. 1014.

Warszawa, dnia 12 maja 1934 r.

za Komisarza Rządu

(—) TADEUSZ RUNGE

zast. Naczelnika Wydz. Bezpieczeństwa.

Sprawozdanie Związku Związków K. K. O. za rok 1933

1. *Sytuacja ogólna i dynamika wkładów.*

Ogłoszone niedawno zestawienie bilansu płatniczego Polski za rok 1932 wskazuje, jak silnie zmniejszył się w tym roku międzynarodowy obrót handlowy i jak zmniejszyła się na naszą niekorzyść wymiana międzynarodowa kapitałów, usług i towarów. Tłomaczy to, w jak niekorzystnych warunkach wchodziliśmy w gospodarczy rok 1933. Strata na zmniejszonej objętości obrotów handlowych jest oczywista, zmalenie w kraju kapitałów zagranicznych i ich dopływu powodować musiało zmniejszenie środków obrotowych i tak już dość szczupłych. Aczkolwiek mogły być nadzieje na zmniejszenie się i przypadających do wypłaty zagranicą sum z tytułu procentów skutkiem spadku zagranicznych walut, to jednak spadek ten w znacznym stopniu spowodował oddawanie i naszych głównych eksportowych towarów, w szczególności węgla i eksportu rolniczego, po cenach znacznie niższych, aniżeli uprzednio.

Mimo to wszystko, jak stwierdza sprawozdanie Banku Polskiego w r. 1933, kryzys gospodarczy u nas przestał wzrastać, a pod koniec roku zaczęły się pojawiać pewne oznaki poprawy w niektórych gałęziach gospodarstwa. Niestety, tylko nie w rolnictwie, stanowiącym największy warsztat krajowy.

O ile chodzi o K. K. O., w których dopiero rok 1932 zahamował wzrost wkładów i dał się odczuć ujemnie w dziedzinie kredytowej w postaci postępującego procesu zamrażania aktywów, to sytuację Kas w okresie sprawozdawczym musimy mimo wszystko uznać za cięższą i mniej pomyślną, niż była w r. 1932. Proces zamrażania aktywów skutkiem słabej wypłacalności dłużników, szczególnie rolniczych, przybrał jeszcze większe rozmiary. Jak wynika z ankiety, przeprowadzonej przez Ministerstwo Skarbu, wśród kredytów rolniczych, udzielonych przez K. K. O. na koniec 1932 r., 45,3% przypadało na zamrożone. Cyfra ta, którą musimy brać z zastrzeżeniem co do pełnej dokładności, charakteryzuje jednak sytuację Kas Komunalnych.

Ważniejsza jeszcze przemiana w okresie sprawozdawczym zaszła w dziedzinie wkładów, skutkiem załamania się w końcu marca roku ub. dolara. Dewaluacja dolara, którego kurs, począwszy od kwietnia spadał nieprzerwanie (w końcu czerwca 7,00 zł., w końcu lipca 6,44 zł., w końcu września 5,82 i w końcu listopada 5,67 zł. za jeden dolar), odbiła się dotkliwie na najstarszych i najzasobniejszych naszych Kasach — w Małopolsce. Konsekwencją tego spadku było nietylko zmniejszenie się wkładów w tych Kasach (częściowo zresztą tylko rachunkowe), ale co gorsza, zachwianie się równowagi bilansowo - dolarowej w Kasach, skutkiem niemożności redukowania w odpowiedniej mierze i tempie aktywów dolarowych, gdyż często dłużnicy Kas świadomie grali na zwłokę, by na niej zarobić. Trudno dziś ocenić straty, jakie skutkiem dewaluacji dolara poniosły Kasy małopolskie. Jeżeli jednakże chodzi o ruch wkładów w tych Kasach *), to w/g danych G. U. S. zmniejszyły się one ze zł. 285.366.000 w końcu 1932 r. do 250.094.000 zł. t. j. o 35.272.000 zł., czyli o 12% w końcu roku sprawozdawczego, przyczem nie uwzględniono tu dewaluacji wkładów dolarowych nieskonwertowanych na złotowe. Faktycznie ubytek rachunkowy wkładów jest znacznie większy. W memorjale, przedstawionym Ministerstwu Spraw Wewnętrznych przez Związek Lwowski, całkowity ubytek wkładów na dz. 30 listopada 1933 wyraża się sumą 62.138.881 zł. (przeliczając dolara po kursie 5,65 zł.). W każdym razie duża część wkładów dolarowych została albo skonwertowana na złotowe, albo też odpłynęła z Kas. Podczas gdy na 31.XII.1932 ogólna suma wkładów dolarowych wynosiła w Kasach małopolskich *) 15.524.800 $, to na 30.XI.1933 spadła do 10.281.200 $.

Ruch wkładów oszczędnościowych w innych Związkach Okręgowych Kas przedstawiał się lepiej, choć mniej pomyślnie, niż w latach ubiegłych. Największy wzrost wkładów wykazały Kasy Związku Warszawskiego, mianowicie 7,9% (mimo, że K. K. O. 5-ciu województw wschodnich miały nieznaczny ubytek), następnie idzie Związek Poznański z przyrostem 6,8% i Śląski z 5%. Ogólnie w całym kraju suma wkładów oszczędnościowych spadła z 544.344.000 zł. na 537.493.000 zł. czyli o 1,3%.

Dynamika wkładów w ciągu roku nie wszędzie była jednakowa. W Związku Warszawskim wkłady osiągnęły maksymalną wysokość w końcu sierpnia, w Poznańskim w końcu września, w Śląskim w końcu marca i w Lwowskim w końcu lutego. Dla całej Polski najwyższy poziom wkładów, 564.544.000 zł., przypada na koniec lutego. Należy tu jako rzecz charakterystyczną podkreślić wpływ subskrypcji Pożyczki Narodowej na rozwój wkładów w K. K. O. W miesiącach wrześniu, październiku i listopadzie mamy wszędzie wyraźne zahamowanie, a nawet spadek przyrostu wkładów. Jest to zrozumiałe, skoro się zważy, jak wielki udział w Pożyczce wzięli klienci K. K. O.

Dwa te procesy: pogarszanie się wypłacalności dłużników i zahamowanie przyrostu wkładów wysunęły na czoło zagadnień sprawę płynności i równowagi budżetowej Kas. Realizacja i obrona tych postulatów stanowiły główne tematy obrad posiedzeń Zw. Zw. i przewodnią myśl jego poczynań i wystąpień.

Przechodzimy z kolei do szczegółowego rozważenia naszej działalności.

2. *Sprawy wewnętrzne i działalność Biura.*

A. W związku z podjętą w 1932 r. akcją, zmierzającą do uwolnienia pracowników Kas z pod przymusu należenia do kas chorych i do umożliwienia Kasom zakładania własnych funduszów emerytalnych, ewentualnie wraz z ich związkami poręczającemi, zwróciliśmy się o poparcie do Związku Powiatów i Związku Miast, jako zainteresowanych w tej sprawie. Związki te przedstawiły władzom odnośne projekty zmiany ustawodawstwa społecznego, w których postulaty nasze były uwzględnione. Jednakże ustawa scaleniowa, która niedawno weszła w życie, przekreśliła te usiłowania jeżeli chodzi o ubezpieczenia chorobowe, nie zmieniając w zasadzie dotychczasowego stanu w ubezpieczeniu emerytalnem pracowników umysłowych. Z ankiety, przeprowadzonej przez Zw. Zw., wynika, że tylko niewielka liczba Kas posiada fundusze emerytalne (w Związkach: Lwowskim, Poznańskim i Śląskim — 53 Kasy) i fundusze te — poza kilku tylko Kasami w Małopolsce — są zbyt szczupłe dla oparcia na nich samodzielnego ubezpieczenia.

B. W okresie sprawozdawczym Zw. Zw. niejednokrotnie interwenjował u Władz Centralnych w obronie interesów Kas przezeń reprezentowanych.

a) Już w ostatniem sprawozdaniu wspominaliśmy o bezowocnych interwencjach naszych w sprawie obniżania przez P. Z. U. W. szacunków budowli ubezpieczonych od ognia, a obciążonych pożyczką hipoteczną na rzecz Kas, następnie w sprawie wypłacania przez ten Zakład premji pogorzelowej dłużnikom z pominięciem K. K. O., o ile dłużnik wyrazi chęć odbudowy budynków spalonych. Na ponowną interwencję w lutym r. ub. otrzymaliśmy za pośrednictwem Ministerstwa Skarbu odpowiedź, że 1) obniżka szacunków budowli spowodowana jest obni-

*) Wliczamy tu dwie Kasy niekomunalne.

żeniem wartości budynków skutkiem spadku cen; w razie zastosowania jednak obniżki poniżej rzeczywistej wartości, Zakład obowiązany jest na wniosek zaineresowanej Kasy szacunek ten poprawić; 2) uwzględnienie życzenia Kas, by premja pogorzelowa była im bezpośrednio wypłacana, nie ma podstawy prawnej. Aby jednakże przynajmniej częściowo zabezpieczyć interesy Kas, Zakład zobowiązuje się utrzymać ścisły kontakt z K. K. O., celem informowania ich o postępach odbudowy i wypłatach odszkodowania. W tym celu Zakład wydał okólnik do wszystkich inspektorów wojewódzkich, aby dostarczali odnośnych informacyj zainteresowanym Kasom, o ile zaś pogorzelec upoważni K. K. O. do odbioru w jego imieniu rat odszkodowania na odbudowę, to upoważnienie to winno być honorowane.

b) W maju r. ub. interwenjowaliśmy w Ministerstwie Spraw Wojskowych w sprawie cofnięcia zarządzenia jednego z D. O. K., żądającego wycofania kaucyj sklepowych spółdzielni żołnierskich, złożonych w K. K. O. Ministerstwo zajęło przychylne stanowisko i Szef Departamentu Intendentury wydał zażądzenie do podległych mu organów przy D. O. K. z wyjaśnieniem, że kaucje te mogą być lokowane w K. K. O.

c) Również zmuszeni byliśmy ponownie interwenjować w Ministerstwie Skarbu wobec zachodzących wypadków wycofywania przez sądy wkładów sądowych w K. K. O. celem przenoszenia ich do P. K. O. Dyrektor Departamentu II Ministerstwa Skarbu obiecał poprzeć nasze starania w Ministerstwie Sprawiedliwości i jest nadzieja, że sprawa ta zostanie pomyślnie załatwiona.

d) W listopadzie zwróciliśmy się do Ministerstwa Skarbu z prośbą o obniżenie do 0,2% opłaty stemplowej, należnej od sprzedaży nieruchomości w drodze egzekucji przymusowej lub orzeczenia sądu, na mocy którego w toku postępowania egzekucyjnego nieruchomość przechodzi na wierzyciela, jeżeli będzie nim K. K. O. — tak, jak to upoważniony jest Minister Skarbu uczynić na mocy rozporządzenia z dn. 27.X.33 w stosunku do instytucyj kredytu długoterminowego lub innych przedsiębiorstw bankowych. O wyniku naszych starań nie mamy jeszcze wiadomości.

3. *Nowelizacja ustawy.*

W dwu latach poprzednich na plan pierwszy wysuwała się sprawa nowelizacji ustawy. Po całkowitem jej przez nas opracowaniu w r. 1933, nie posunęła się ona naprzód. Wobec pojawienia się w prasie pewnych pogłosek o zamierzeniach, mających na celu daleko idącą, samodzielność Kaś zmniejszającą, reformę, sprawdziliśmy jednak, że pogłoski były bezpodstawne i liczymy się z tem, że w niedługim czasie, sprawa jako aktualna, gotowa do załatwienia, powróci na porządek dzienny obrad już nietylko naszych, ale czynników ustawodawczych.

Na planie pierwszym w r. 1933 znalazła się sprawa nowa. Jest nią:

4. *Dłużnik a wierzyciel.*

A. Wobec pogłębiającego się kryzysu w rolnictwie, wysunęła się na czoło metod ratowania rolnictwa sprawa oddłużenia. Do celu tego zmierza, jeżeli chodzi o wierzytelności rolnicze instytucyj kredytowych, ustawa o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających ulgi dłużnikom w zakresie wierzytelności rolniczych. Na mocy tej ustawy utworzony został Bank Akceptacyjny, powołany dla przeprowadzenia akcji konwersyjnej. Sprawa Banku Akceptacyjnego była przedmiotem wszystkich posiedzeń Rady, szeregu konferencyj oraz memorjałów do Władz Państwowych i Banku Akceptacyjnego oraz okólnika, wydanego za pośrednictwem Związków do Kas. Stanowisko Związku Związków szło w następujących kierunkach:

a) Bank Akcept. nie powinien przynaglać do ogólnego stosowania układów przez K. K. O., lecz w miarę potrzeby upłynnienia portfelu rolniczego Kas dla wypłaty wkładów; w granicach tych potrzeb Bank Akceptacyjny winien w razie potrzeby przyjmować portfel wekslowy Kas, wynikający z układów, w rozmiarze potrzebnym do koniecznej płynności, przy zastrzeżeniu nie zwiększania udzielania kredytów przez Kasy.

b) Obniżenia kosztów, jakie obciążałyby interesowanych i Kasy z tytułu akcji konwersyjnej.

c) Przeznaczenia dalszych środków na pokrycie strat, jakie K. K. O. poniosą na konwersji wierzytelności rolniczych, zarówno na odsetkach, jak i na kapitale, celem przedłużenia czasokresu, w którym Skarb udzielać będzie bonifikat na ewentualne straty.

d) Zmniejszenia szeregu formalności, związanych z konwersjami.

e) Zwolnienia Kas z obliga z tytułu kredytów klęskowych, udzielanych z funduszów P. B. Rolnego, które nie powinny być uznane za kredyt, lecz za subwencje.

W tym kierunku idą starania Zw. Zw. i pewne rezultaty zwłaszcza odnośnie p. b) zostały już osiągnięte, a akcja konwersyjna posuwa się naprzód. Zaznaczyć należy, że są Kasy na tyle zasobne i mocno postawione, że mogą same, na nieraz korzystniejszych warunkach odnośnie czasu, układy zawierać. Oczywiście nie da się tu jednego strychulca wymagań do wszystkich stosować.

B. Akcja oddłużeniowa sięga głęboko w stosunki gospodarcze. Mając pomagać jednym, trafia nieraz niespodziewanie w instytucje czy osoby inne tak, że prowadzenie jej wymaga wszechstronnych rozważań i stosowania środków ochronnych, by choroba gojona w jednem miejscu nie przerzuciła się na inne.

Dlatego to, przedstawiając Ministerstwu uwagi o Banku Akceptacyjnym, zarazem i równocześnie wskazywaliśmy na sprawy, wymagające równoczesnego załatwienia.

Poza wymienionemi powyżej:

a) przypomnieliśmy ponownie postulat przyznania Kasom uprawnień Tow. Kredytu długoterminowego, dzięki którym są one zwolnione z pod postanowień ustawy, wprowadzającej jednolity kodeks postępowania cywilnego, co do minimalnej ceny nabycia (2/3 szacunku) nieruchomości w drodze licytacji. Sprawa przybiera, zdaje się, pomyślny obrót;

b) duże trudności nasuwa umożliwienie regulowania przez samorządy w pewien określony spo-

sób swoich zobowiązań wobec Kas. Niemniej zaznaczyć należy, że pomoc, o którą się gwarantujące Związki zwróciły i którą można było uzyskać, w r. 1933 zabezpieczyła płynność kilku Kasom;

c) natomiast starania o zwolnienie K. K. O. z odpowiedzialności za kredyty klęskowe, rozprowadzone z funduszów skarbowych, dotąd nie zostały pomyślnie zakończone;

d) na konferencji w Ministerstwie Skarbu w dniu 6 grudnia podnieśliśmy pożytek stworzenia wspólnego funduszu gwarancyjnego dla zapewnienia płynności Kasom i zaofiarowaliśmy współpracę na wypadek uznania przez Min. Skarbu sprawy za pilną. Prace nad zbieraniem materjałów odnośnie ustawodawstwa zagranicznego w tej sprawie są w toku;

e) tu wspomnieć należy i o zajęciu się Związku sytuacją, wytworzoną na skutek dewaluacji dolara. Rada stanęła na stanowisku, że w stosunku do wkładów i dłużników Kas, którzy swe należności i zobowiązania dobrowolnie zwaloryzowali, należałoby uznać te układy za prawomocne. Przy pretensjach dolarowych, powstałych i zapadłych w okresie przed spadkiem dolara, uznać za obowiązujący kurs dolara 8,91 zł., zaś wierzytelności i zobowiązania Kas dotąd nie zwaloryzowane należałoby przeliczyć po kursie pośrednim między parytetem złotym dolara, a jego kursem bieżącym. Ten punkt widzenia został przedstawiony Ministerstwu Skarbu na specjalnej konferencji.

Może być, że inne stanowisko w tej sprawie jest dłużników i ich przedstawicieli. Niemniej pamiętać trzeba — i to wszyscy, tak zwolennicy, jak i przeciwnicy Kas Oszczędności powtarzają — że pierwszym i zasadniczym Kas obowiązkiem jest gromadzenie wkładów i sumienne opiekowanie się niemi. Tkwi w tem nakaz dbałości w pierwszym rzędzie o wkładców. Tylko taka dbałość i wiara w nią gromadzi w Kasach wkłady i skupia koło Kas wkładców. I to z górą miljon wkładców. Kasy więc muszą w pierwszym rzędzie myśleć o ich obronie, a wkładca jest wierzycielem.

Taka myśl przewodnia, która nakazała zająć takie stanowisko do zagadnienia dolarowego, zmusza Kasy do dopominania się o nieupośledzanie ich przez przymusowe wierzycielskie układy, czy przez upośledzające ich traktowanie przez ustawodawstwo egzekucyjne.

5. *Przymusowe obniżenie procentów.*

Zdarzeniem ważnem w roku ubiegłym dla Kas stała się ustawa z 29.III.1933 r., wprowadzająca zasadę regulowania drogą rozporządzeń Ministra Skarbu maksymalnej stopy procentowej od wkładów i innych lokat pieniężnych w K. K. O. Na podstawie tej ustawy wydał Minister Skarbu w dniu 30 listopada r. ub. rozporządzenie, mocą którego maksymalna stopa procentowa w K. K. O. nie może przekraczać 5½ w Kasach większych, zaś 6½ w kasach, mających niżej 500.000 zł. wkładów oszczędnościowych. Jednocześnie pismem z dnia 1 grudnia P. Minister upoważnił Związek Związków do zróżniczkowania w powyższych granicach maksymalnych stawek od poszczególnych kategoryj wkładów. Zgodnie z tem Rada Zw. Zw. na dwu posiedzeniach ustaliła stawki szczegółowe, które następnie Minister Skarbu zatwierdził, jako obowiązujące wszystkie Kasy.

6. *Statystyka.*

Chcąc się zajmować stosunkami naszych Kas w jaknajszerszem znaczeniu słowa, chcąc mieć możność dawania odpowiednich wyjaśnień i odpowiedzi, dużą wagę przywiązuje Zw. Zw. do porządnie zebranej statystyki. W roku ub. wzięliśmy udział w konferencji z przedstawicielami Min. Skarbu i G. U. S., poświęconej ustaleniu nowych formularzy statystycznych dla miesięcznych sprawozdań z ruchu wkładów i sprawozdań kwartalnych o kredytach udzielonych przez Kasy. Umotywowaliśmy tu dawniej już zajęte stanowisko, że sprawozdania o kredytach udzielonych i zasobach płatniczych Kas będą sporządzane co kwartał, a nie miesięcznie. Ponadto uzgodniliśmy na tej konferencji teksty formularzy statystycznych, omówione uprzednio ze Związkami.

Z prac Biura Związku wymienić tu należy opracowanie zbiorowego bilansu netto za r. 1931 i bilansu brutto za r. 1932, statystykę wkładców w/g grup zawodowych na koniec 1931 r., zestawienia cyfrowe dla plakatów propagandowych, zebranie danych o kredytach udzielonych na dzień 1.IV i 1.VII r. ub. i zestawienie, obrazujące kredyty zamrożone w Kasach.

Dużą trudność dla zestawień statystycznych stanowi brak do tej pory jednolitego sporządzania bilansów Kas. Trudność ta prawdopodobnie w roku bieżącym zostanie w znacznym stopniu usunięta.

7. *Propaganda.*

Sprawą, która też była na porządku obrad wszystkich posiedzeń Rady, było rozszerzenie propagandy. Doświadczenie lat poprzednich i coraz większa potrzeba przeciwdziałania zmniejszaniu się przyrostu wkładów w K. K. O. wysunęły na czoło potrzebę organizacji i prowadzenia propagandy jednolitej. Komitet Propagandowy, wyłoniony w lutym r. ub. przez Radę, opracował na 2-ch posiedzeniach program akcji na r. 1933, wykonaniem zaś jego zajęło się Biuro Zw. Zw.

a) Zamieściliśmy artykuły propagandowe w wydawnictwach masowych, głównie w kalendarzach ludowych.

b) Wzięliśmy udział w Wystawie Ruchomej, wystawiając 4 plakaty barwne z wykresami, ilustrującemi rozwój i działalność Kas, gablotkę z wydawnictwami propagandowemi, które mogą być na miejscu sprzedawane. Cała impreza pomyślana jest w ten sposób, że w Wystawie biorą czynny udział Kasy miejscowe, wykorzystując ją jednocześnie dla propagandy miejscowej przynajmniej w formie pogadanek i odczytów, objaśniających nasze eksponaty i w formie artykułów, zamieszczanych w organie Wystawy, kolportowanym masowo na miejscu.

c) Wszczęliśmy pertraktacje, dotąd nie sfinalizowane, w sprawie nakręcenia filmu propagandowego dla K. K. O. i reklamy w wagonach kolejowych.

d) Wykorzystanie radjostacji warszawskiej na-

potkało na duże trudności, skutkiem umowy jej z P. K. O.

e) Nie udało się również wykorzystać, z powodu dużych kosztów, reklamy na zapałkach.

Jeżeli chodzi o organizację Dnia Oszczędności, to we wszystkich okręgach powstały komitety lokalne obchodu bądź z inicjatywy C. K. O., bądź Związków Kas, przyczem do komitetów tych (poza Warszawą) weszli przedstawiciele Związków. Niezależnie od tego Związki rozesłały od siebie Kasom broszury i ulotki, a niektóre wydały własne odezwy. Związek Zw. od siebie w roku ubiegłym odezwy nie wydał. Natomast kilkanaście dzienników i czasopism umieściło nasze artykuły propagandowe.

W końcu r. ub. Rada zaleciła tworzenie przy wszystkich Kasach stałych komitetów lokalnych propagandy oszczędności.

Wzorem lat ubiegłych rozpisaliśmy wśród Kas ankietę w sprawie obchodu Dnia Oszczędności. Wyniki jej po opracowaniu ogłoszone będą wkrótce w „Oszczędności". Opóźnienie nastąpiło skutkiem zalegania odpowiedzi w okręgach.

8. *Stosunki Międzynarodowe.*

a) Na terenie międzynarodowym współpraca Zw. Zw. z organizacjami Kas w roku sprawozdawczym pogłębiła się i zyskała na intensywności. Prócz regularnego nadsyłania miesięcznej kroniki do Międzynarodowego Instytutu Oszczędności z życia i działalności Kas polskich, prowadziliśmy z Instytutem ożywioną wymianę korespondencji i materjałów w sprawach, nas obchodzących. M. in. otrzymaliśmy specjalnie zebrane materjały w sprawie funduszów gwarancyjnych Kas Oszczędności.

Szereg informacyj otrzymaliśmy od Konferencji Generalnej Kas Francuskich. Również z Centralnym Związkiem Kas niemieckich prowadziliśmy korespondencję.

b) Od czasu utworzenia w r. 1932 w Gdyni Zrzeszenia Kas Słowiańskich stosunki nasze z Kasami Czechosłowacji i Jugosławji stały się szczególnie bliskie. Przyczynił się do tego fakt, że w roku sprawozdawczym przewodnictwo w Zrzeszeniu przypadło Polsce, złączone z przewodnictwem Związku Związków.

W myśl uchwał powziętych w maju r. ub. na Zjeździe w Bratislavie Biuro Związku objęło funkcje korespondenta na Polskę dla wymiany materjałów ustawodawczych, sprawozdań z życia Kas i statystyki między Związkami Kas krajów Słowiańskich. Podobne funkcje wzięli na siebie Czesi i Jugosłowianie. Dzięki temu wymiana myśli z temi krajami była ożywiona. Dotyczyła ona ważniejszych ustaw w sprawach związanych z Kasami, materjałów propagandowych i różnych informacyj. Zamiast nadsyłania stałych sprawozdań miesięcznych, co w praktyce okazało się zbyt uciążliwe, wprowadziliśmy w „Oszczędności" umieszczanie specjalnego działu, poświęconego życiu Kas w Krajach Słowiańskich. Numer taki ukazał się w r. b.

Nadmienić tu również należy opracowywanie słownika, obejmującego najważniejsze pojęcia i terminy w trzech językach, dla łatwiejszego porozumienia się. Dzięki p. Dyr. Tułaczowi słownik będzie niedługo ukończony.

Dopomogliśmy do dostarczenia eksponatów K. K. O. na wystawę kultury słowiańskiej w Kralove-Hradcu.

c) Ponieważ przewodnictwo w Zrzeszeniu Kas Słowiańskich przypadło w r. b. Polsce, przeto zorganizowaliśmy też pierwszy Słowiański Kongres Kas Oszczędności. Odbył się on w Krakowie w dniach 18 i 19 września. Prace przygotowawcze Zjazdu pochłonęły dużo pracy Biura, interwencji osobistych i korespondencji. Dzięki wysiłkom Komitetu oragnizacyjnego w Krakowie, współdziałania Prezydjum miasta, a w szczególności osobistemu zajęciu się p.p. Dyrektorów Dorawskiego i Kochanowskiego, organizacja Zjazdu wypadła pierwszorzędnie. Zjazd zgromadził 130 osób z Czechosłowacji i Jugosławji i z górą 200 delegatów polskich. Patronat Pana Prezydenta Rzplitej, udział w Zjeździe p. Ministra Skarbu i p. Wiceministra Spraw Wewnętrznych i wygłoszone przez nich enuncjacje stwierdziły zrozumienie i przychylność Rządu dla sprawy K. K. O. Również zagranicą Zjazd wywołał przychylne echa.

Dla upamiętnienia Kongresu wydaje Zw. Zw. księgę pamiętkową.

9. *Pożyczka Narodowa.*

Na zakończenie poruszymy tu jeszcze współpracę Kas i ich Związków w subskrypcji Pożyczki Narodowej. Sprawa udziału Kas w akcji pożyczkowej była przedmiotem obrad konferencji przedstawicieli Związków Kas 6 września ub. r., na której postanowiono jak najgoręcej poprzeć Pożyczkę. Dzięki odpowiedniej propagandzie i rzetelnej pracy poszczególnych Kas uzyskano dobre wyniki. 49,4% wszystkich podpisujących pożyczkę — poza urzędami państwowemi i Bankiem Polskim, — a więc zgórą 166 tysięcy osób, zwróciło uwagę na Kasy jako instytucje, skupiające koło siebie szerokie warstwy ludności. Kasy zdały egzamin ze zrozumienia narodowego obowiązku i zarazem ze swego znaczenia.

10. *Zakończenie.*

Ten fakt wkłada na organizacje, zrzeszające Kasy Oszczędności tem większe obowiązki.

Będą one coraz większe. Zdaje się, że nieuchronnie razem z większością państw, będących ważkiemi czynnikami polityki gospodarczej świata, wchodzimy w okres t. zw. gospodarki kierowanej. Wymaga ona głębokiego zrozumienia stosunków krajowych i wielkiego wyrozumienia wszelkich sprzecznych interesów. Jest więc nieskończenie trudniejszą, niż gospodarka dawna, mająca do pomocy jakby automatyczny regulator naczyń połączonych, w których się przelewały praca, usługi, towary i kapitał. Trudniejsza dla kierowników powiększa odpowiedzialność organizacyj, bo ich zadaniem jest myśleć, objaśniać, bronić.

Kilka już lat wdrażania się do tego zadania, sądzimy, ułatwi Związkom K. K. O. i ich Związkowi sprostanie obowiązkom.

Komunalne Kasy oszczędności województwa poleskiego

(Dokończenie).

Zamrożenie, o którem była mowa, wraz ze słabą naogół windykacją, przy nikłym wyniku egzekucyj, najbardziej przyczynia się do deficytowości prowadzenia Kas. Tylko dwie Kasy w województwie wykazały czysty zysk za rok operacyjny 1932, mianowicie: Drohiczyn zł. 3.000 i Stolin zł. 500, wszystkie pozostałe zakończyły ten rok stratami, które łącznie z odpisami na dłużnikach wątpliwych, figurują w kwocie zł. 269.000. Za rok 1933 straty te również osiągną poważną kwotę.

Dopisywanie procentów zaległych od należności zaprotestowanych również nie uratuje większości K. K. O. od wykazania deficytów budżetowych za rok ubiegły, a zauważyć należy, iż doliczone w końcu roku procenty od protestów, jak wykazała praktyka dwu lat ostatnich, w małym tylko stopniu bywają pokryte w ciągu okresu następnego, dlatego też najdalej posunięta ostrożność w kwalifikowaniu aktywów jest bardzo wskazana.

Polityka oszczędnościowa w preliminowaniu budżetów K. K. O., prowadzona planowo i systematycznie przez władze nadzorcze, wykazuje stałe zmniejszanie *kosztów handlowych i wydatków osobowych*. Gdy w r. 1932 stosunek kosztów handlowych do sumy bilansowej czystej przedstawiał się, jak 5,67%, a w tem wydatków osobowych — 4,13%, to w końcu r. 1933 — zmniejszył się dla ogólnych kosztów do 4,22%, zaś dla wydatków osobowych (zarząd, rada, personel, ubezpieczenia socjalne i wyjazdy) — do 3,07%. Najwyższy procent wydatków osobowych wykazuje Kasa w Drohiczynie (3,58), najniższy (2,01) — w Kamieniu Koszyrskim.

Stosunek kosztów handlowych do sumy bilansowej na terenie dziewięciu województw centralnych i wschodnich, objętych działalnością naszego Związku, wynosi przeciętnie 4%.

Pensje miesięczne personelu 9 Kas (48 osób) wynoszą zł. 9.125,—, po odliczeniu zaś uposażenia 9 woźnych — zł. 8.655,—, czyli przeciętnie na jednego pracownika łącznie z dyrektorami wypada zł. 222,—. Pensje dyrektorów wahają się od 250,— zł. do zł. 490,— miesięcznie i wypłacane są z dwoma wyjątkami ryczałtem.

W dziedzinie uposażeń kompresje doszły tak daleko, że naogół dalsze obniżanie płac urzędniczych nie wydaje się możliwe. Jedyne możliwości oszczędnościowe przedstawiają pozycje djet Rad i zwłaszcza Zarządów, których naczelnicy korzystają jeszcze gdzieniegdzie z ryczałtów.

Pomimo zaprowadzonego oficjalnie urzędowania jednorazowego, personel pracuje wieczorami i to nietylko w okresach zamknięć rocznych i sporządzania bilansu, ale prawie codziennie, nie mogąc w granicach normalnego dnia roboczego uporać się z ogromną ilością pracy. O ilości tej pracy w Kasach poleskich, przy dużem rozdrobnieniu operacyj kredytowych świadczą m. inn. choćby następujące cyfry z roku 1933 (koniec października, listopada i grudnia):

	Ilość pożyczkobior. (osób)	Przyjęto weksli (sztuk)	Wypisano asygnat (sztuk)	Personel bez. woźnych (osób)
Łuniniec	4.305	3.565	4.660	3
Stolin	3.172	9.144	7.825	4
Pińsk	3.043	4.897	7.548	5
Drohiczyn	2.552	12.276	23.141	6
Kosów	2.124	2.568	7.715	4
Kobryń	1.424	6.026	9.391	4
Brześć	900	12.266	16.757	7
Kamień Koszyrski .	900	979	3.453	2
Prużana	565	2.882	15.100	4
	18.985	54.603	95.590	39

Większość K. K. O. prowadzi operacje kasowe Wydziałów Powiatowych, przysparzające b. znaczną ilość manipulacyj.

Personel naogół jest przeciążony pracą, źle płatny, w znacznej części niesamodzielny, niedostatecznie wykwalifikowany i winien być zreorganizowany. Siedem Kas zajmuje lokale (płatne lub bezpłatne) w pomieszczeniach Wydziałów Powiatowych.

Obroty według Dziennika-Głównej za r. 1932 sięgały 64.000.000 zł., przyczem największych dokonała Kasa w Brześciu — zł. 21.700.000, obroty innych Kas nie przekraczały 10 miljonów dla każdej. W roku 1933 dało się zauważyć w niektórych Kasach pewne zwiększenie obrotów ogólnych w związku z zamianą weksli i upłynnianiem portfeli. Najwyższą sumę bilansową wykazuje Kasa w Brześciu — zł. 670.000,—, najniższą w Kamieniu Koszyrskim — zł. 323.000,—.

Stopa procentowa od pożyczek wekslowych normalnych (poza specjalnemi, uwarunkowanemi promesami Banku Rolnego) była w r. ub. stosowana w wysokości prawem określonej, t. j. 10%, a wraz z dodatkami za porto, manipulacje i t. p. nie przekraczała 12% rocznie, z wyjątkiem dwóch Kas, pobierających łącznie do 14% p. a.

Obecnie stopa ta jest unormowana powszechnie w wysokości 10% więcej 2% i nie przekracza 12% rocznie. Na r-kach bieżących liczono przeważnie tylko 10%, przy obliczeniu kwartalnem, półrocznem lub rocznem, stosując dodatkowo prowizję obrotową, która naogół nie przewyższała 1% rocznie.

Stopa od wkładów obecnie jest unormowana rozporządzeniem Ministra Skarbu na 6½% najwyżej i jest wprowadzona we wszystkich Kasach.

Operacje inkasowe zostały uporządkowane, prowadzone są poprawnie, a zobowiązania inkasowe — regulowane należycie, co niewątpliwie powinno przyczynić się do polepszenia opinji Kas w sferach bankowych i handlowych, mających poprzednio pod tym względem zastrzeżenia w stosunku do Kas poleskich. Dwie Kasy, mianowicie w Kosowie Poleskim i Łunińcu, prowadzą zastępstwa Banku Polskiego dla inkasowania weksli.

Księgowość jest prowadzona systemem podwójnym z Dziennikiem - Główną — amerykanką. Po-

rządkowanie księgowości, w niektórych Kasach doniedawna zapuszczonej, posunęło się znacznie, a przy wzmiankowanem już zreorganizowaniu aparatu techniczno-biurowego, winno być ostatecznie zakończone w ciągu okresu bieżącego. Przy asygnowaniu sum wprowadzono powszechnie kontrolę wstępną (uprzednią) dyrektora. Protokuły lustracyjne delegatów Związku zawierają szczegółowe wskazania, mające na celu usunięcie istniejących błędów i usterek w księgowości, rachunkowości i biurowości. Przy okazji należy tu jedynie podkreślić warunek konieczny dla minimalnej sprawności i prawidłowego funkcjonowania jakiejkolwiek, choćby najmniejszej K. K. O., — trójosobowość personelu, jako minimum t. j. dyrektor, buchalter i kasjer. Jakiekolwiek przeto odchylenia od tej zasady nie dają najmniejszych warunków normalnego funkcjonowania placówki finansowej, jaką jest Kasa, i po za nadmiernem obciążeniem pracowników, zwiększają pole do możliwości nadużyć pieniężnych.

Na podstawie analizy bilansów i całokształtu warunków, wśród których działają K. K. O. w województwie poleskiem, wysuwają się na czoło tezy następujące:

1) Ciężki obecnie stan finansowy Kas jest konsekwencją wadliwego nastawienia początkowego i niewłaściwej, nieoględnej i niefachowej polityki z okresu poprzedniego; niezwracania dostatecznej uwagi na przepisy ustawowe i statutowe; zbyt małego wpływu czynnika społeczno - obywatelskiego.

K. K. O. WOJEWÓDZTWA POLESKIEGO

(ważniejsze pozycje bilansów, r-ków strat i zysków i operacyj Kas).

K. K. O. powiatu	Procenty i prowizje: saldo w tys. zł.	Procenty i prowizje: stopa %	Koszty handlowe: Suma w tys. zł.	Koszty handlowe: 1932, Stosunek % do sumy bilansowej: koszt. handl.	Koszty handlowe: 1932: wydat. osob.	Koszty handlowe: 1933: koszt. handl.	Koszty handlowe: 1933: wydat. osob.	straty (—) zyski (+) w tys. zł.	Personel: Pensja miesięczna	Personel: Ilość osób	Suma bilansowa w tys. zł.	Obroty w 1932 r. w tys. zł.
Brześć n. Bugiem	19	14	30	6.10	4.61	5.00	3.52	— 96.8	1.683	8	670	21.734
Pińsk	— 1	11.5	23	6.33	4.09	4.53	3.00	— 42.8	805	6	508	8.333
Drohiczyn Poleski	29	12	20	5.82	4.35	4.40	3.58	+ 3.0	1.518	7	573	7.812
Kobryń	10	14	19	6.63	5.19	3.94	3.11	— 15.0	925	5	477	5.846
Stolin	16	12	20	5.63	4.56	3.80	2.90	+ 0.5	1.039	5	504	4.552
Łuniniec	— 2	12	18	4.26	3.41	4.45	3.51	— 15.0	986	4	455	3.111
Kosów Poleski	— 1	12	19	5.85	3.99	4.02	2.74	— 7.2	554	5	474	3.731
Prużana	17	12	22	5.32	3.87	4.49	3.31	— 2.0	1.090	5	491	6.447
Kamień Koszyrski	—14	12	9	5.12	3.10	3.40	2.01	— 90.0	425	3	323	?
Razem . . .	73	—	180	5.67	4.13	4.22	3.07	— 268.8	9.125	48	4.475	—
								+ 3.5				
								— 265.3				

Widziano w K. K. O. jedynie źródło łatwych kredytów, a niedoceniano ich roli społeczno - wychowawczej, jako instrumentu kapitalizacji wewnętrznej i własnej, obliczonej na samodzielną a trwałą egzystencję placówki społeczno - kredytowej.

Te właśnie względy, a nie tyle zaś następstwa kryzysu gospodarczego, spowodowały trudną obecnie sytuację Kas, czego jaskrawym dowodem, jest względnie pomyślny rozwój Kasy najmniejszego i niebogatego powiatu drohiczyńskiego, której organa zdołały wytyczyć i utrzymać linję właściwą.

2) Duża ilość i wysoka suma protestów oraz wysoki procent zamrożenia pożyczek komunalnych, rolniczych, zwłaszcza większej własności, wymagają skierowania największej uwagi i wysiłków na energiczną likwidację tych zadłużeń w drodze opracowania i systematycznego wykonywania planów windykacyjnych, dla poszczególnych powiatów odrębnych, uwzględniających w należytym zakresie indywidualizację metod i objektów.

3) W związku z akcją upłynniającą trzeba podkreślić zapoczątkowane już przełamywanie powszechnej doniedawna psychozy niepłacenia i konieczność dążenia do jej ostatecznego zwalczenia nietylko przez bezwzględną egzekucję w stosunku do dłużników złośliwych, ale i przez szeroko stosowaną propagandę i informację, która winna dotrzeć do ogółu ludności.

4) Zbyt małe kapitały zakładowe przy nieistnieniu prawie żadnych zasobowych, wymagają powiększenia ich do norm uchwalonych (przynajmniej do 50.000 zł.) przez wpłaty związków poręczających.

5) Dalsze stosowanie wkładów przymusowych w obecnej formie nie powinno mieć miejsca, jako podrażające warunki kredytu i nie spełniające spodziewanej roli — wyrabiania zmysłu oszczędności wśród społeczeństwa. Zamiast potrąceń przymusowych możnaby ew. prowadzić proferencję dla pożyczkobiorców, już posiadających książeczki oszczędnościowe.

6) Rozwinięcie należytej i systematycznej propagandy oszczędności tak wśród starszego pokolenia, jak zwłaszcza wśród dziatwy szkolnej — winno stać się naczelnem zadaniem kierownictwa Kas ze względu, zarówno na interes własny instytucyj, jak i na dobro ogółu i państwa.

7) Stosunki z Państwowym Bankiem Rolnym

wymagają uregulowania, którego wytycznemi winny być nietylko interesy własne instytucji wierzycielskiej, lecz i objektywnie stwierdzone możliwości płatnicze K. K. O. i związków samorządowych, opierających się na niezmiernie niskiej sile płatniczej ludności.

8) Pozbawianie dyrektorów lub naczelników Zarządów Kas przysługującego im statutowo prawa mianowania i uwalniania pracowników — nie sprzyja normalnemu funkcjonowaniu aparatu technicznego i odbiera organom i kierownictwu samodzielność, nie zmniejszając ich odpowiedzialności.

Zdaniem naszem, ingerencja władz administracyjnych do spraw personalnych winnaby ograniczyć się do prawa „veto" z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego, pozostawiając prawo doboru personelu i oceny jego kwalifikacyj uprawnionym do tego statutowo organom Kasy, — natomiast sprawy, tyczące systemu księgowości, prowadzenia rachunkowości, wogóle wszelkie zagadnienia techniczne — winny być przynajmniej uzgadniane uprzednio ze Związkiem M. i P. K. O.

9) Rozpatrując tło i warunki działania ogółu Kas na Polesiu w dobie obecnej oraz perspektywy rozwojowe na przyszłość, trzeba wyraźnie powiedzieć, że nie wszystkie Kasy mogą wyjść obronną ręką z kryzysu.

O ile warunki objektywne przemawiają całkowicie na korzyść utrzymania i większego lub mniejszego rozwoju jednych, to te same warunki przestrzegają przed podtrzymywaniem sztucznemi środkami przy życiu innych, zaledwie wegetujących i skazanych na permanentne niedobory budżetowe. Sytuacja większości powiatowych związków komunalnych na Polesiu nie pozwala ani na jednorazową wydatniejszą pomoc finansową, czy w formie podwyższenia kapitałów zakładowych Kas, czy gdzieindziej na zlikwidowanie własnego wobec nich zadłużenia, a nie wydaje się też możliwem rokroczne przejmowanie strat K. K. O. na r-k własny tych związków.

Dlatego też sprawa zlikwidowania tych paru Kas, które zaledwie wegetują, nie są samowystarczalne i nie rokują w najbliższych latach polepszenia swej sytuacji — staje się zagadnieniem zupełnie dojrzałem do decyzji czynników odpowiednich.

Nie chcemy tu przesądzać formy, ani warunków ewentualnej likwidacji. Natomiast, biorąc pod uwagę brak w tych powiatach sprawnie działających innych instytucyj kredytowych (Gminne Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowe, Kasy Stefczyka, Banki Spółdzielcze czy Ludowe), konieczność zaspakajania zdrowych potrzeb kredytowych ludności oraz posiadania ognisk oszczędnościowych — możnaby wzamian podlegających likwidacji Kas samodzielnych utworzyć w stolicach tych powiatów oddziały czy innego rodzaju ekspozytury Kas sąsiednich.

Na zakończenie z konieczności szkicowo tylko ujętego rzutu na działalność Kas na terenie województwa poleskiego wypada jeszcze tylko dodać, że jeśli idzie nie o efekt materjalny tej działalności dla samych instytucyj, a ogólne wyniki, to choć może i zbyt wielkim nakładem, w sposób niezawsze najekonomiczniejszy, ale Kasy poleskie przyczyniły się jednak w znacznym stopniu do podniesienia ogólnego poziomu gospodarczego Polesia, czego dowody znajdziemy w stale rosnącym rozwoju kultury tego kraju.

Po przebyciu sześcioletniego okresu wstępnego, czeka je dalsza praca, spodziewać się można — owocniejsza i w warunkach bardziej zbliżonych do normalnych.

Fr. Świderski.

Działalność Polskiego Banku Komunalnego w roku 1933

Czternasty rok działalności Banku, z których cztery ostatnie przypadają na okres powszechnego kryzysu, szczególnie silnie dotykającego gospodarkę związków samorządowych, stwierdza ponad wszelką wątpliwość konieczność istnienia w życiu finansowem samorządów instytucji, opartej na zasadach samopomocy, realizującej podstawowy postulat niezależności. Zrozumienie tego faktu istnieje wśród zainteresowanych samorządów, wśród których, szczególnie mniejszych, popularność Banku jest duża, a korzyści osiągane z istnienia Banku aż nadto widoczne. Stanowisko Banku nie uległo najmniejszemu osłabieniu w latach kryzysowych, przeciwnie wysoka odporność i utrzymanie dotychczasowej linji rozwoju wzmocniły to stanowisko.

Dwa są główne działy pracy Banku: zaspakajanie potrzeb kredytowych związków samorządowych, ich zakładów i przedsiębiorstw oraz spełnianie zadań centrali finansowej dla komunalnych kas oszczędności, centrali regjonalnej, obejmującej wojew. centralne i wschodnie. Podstawą działalności czynnej Banku są jego fundusze obrotowe, których stan oraz charakter obrazuje poniższa tabelka, obejmująca porównawczo najważniejsze pozycje stanu biernego (w tysiącach złotych):

Rodzaj funduszów	1931	1932	1933
1) **Kapitały własne:**			
a) zakładowe	5.000.—	5.000.—	5.000.—
b) zapasowe	1329,7	1433,7	1.542,3
2) **Wkłady:** Ogółem . . .	42669.—	46331,7	49580,6
a) terminowe	8753,7	6912.—	6696,5
b) specjalne	33562,1	27554,5	30975,3
c) na książeczki wkładk.	140,1	277,5	376,4
d) salda kred. r-ków bież.	14,2	10,7	165,2
e) Banki „Loro" . . .	5272,6	6097,7	4621,9
f) à vista	4926,3	5479,3	6745,3
Obligacje	15315,8	16462,1	16257,7

Jak z powyższej tablicy widać, wkłady zwiększyły się w ciągu 1933 roku o 3248,9 tysięcy złotych głównie wskutek wzrostu wkładów specjalnych, na

rachunkach à vista i na książeczkach wkładkowych, natomiast zmniejszyły się nieco wkłady komunalnych kas oszczędności na rachunkach „loro". Ze względu na strukturę Banku, należy podkreślić stały wzrost procentowego udziału wkładów specjalnych w ogólnej sumie wkładów, który wynosił w r. 1930 — 46,9%, w r. 1931 — 55,2%, w r. 1932 — 59,5%, wreszcie w r. 1933 — 62,4%.

Ogólna suma rozdysponowanych i administrowanych przez Bank kredytów wynosi 65.901,5 tysięcy złotych, z czego na kredyty dla samorządów, ich zakładów i przedsiębiorstw, związków samorządowych oraz dla komunalnych kas oszczędności przypada zł. 64694,8 tysięcy (98,%).

Jeśli chodzi o źródła kredytów, udzielonych samorządom, ich instytucjom oraz k. k. o., to z ogólnej sumy na ten cel rozdysponowanej przypada 25,6% (zł. 16257,7 tysięcy) na kredyty w obligacjach Banku, 28,1% (zł. 17812,4 tysięcy) na kredyty z funduszów własnych Banku. Obie te pozycje czynią 53,7%, reszta t. j. 46,3% przypada na kredyty z funduszów administrowanych przez Bank.

Kredyt długoterminowy obligacyjny, którego rozwój jest stałą troską Banku ze względu na jego niezbędność w życiu gospodarczem samorządów, w roku sprawozdawczym nie mógł się nadal rozwijać ze względu na znane ustawy konwersyjne i nasycenie rynku kapitałowego papierami o stałem oprocentowaniu. Zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1932 r. obligacje i pożyczki w obligacjach Banku zostały skonwertowane na okres 33-letni, przy zmniejszeniu oprocentowania z 8% na 5%. Jak stwierdza sprawozdanie Banku, naogół związki samorządowe wykazały większą sprawność w regulowaniu swoich zadłużeń. Wprawdzie pozycja rat zaległych z tytułu pożyczek obligacyjnych wykazuje niewielki wzrost. Wzrost ten jest jednak mniejszy, jak w roku poprzednim i tłumaczy się trudnościami płatniczemi zaledwie kilku samorządów, których gospodarka finansowa załamała się. Niewątpliwie powodem przywrócenia względnej równowagi w gospodarce finansowej samorządów były ustawy konwersyjne oraz podjęte z inicjatywy czynników rządowych prace nad gruntowną sanacją stanu finansowego samorządów.

Poza kredytem obligacyjnym, Bank udzielał kredytów długoterminowych gotówkowych z lokat terminowych. Stan tych kredytów na koniec 1933 r. wyniósł zł. 6.198,7 tysięcy.

Pożyczki krótkoterminowe udzielone były na weksle własne samorządów oraz na rachunkach otwartego kredytu. Stan kredytów wekslowych, udzielonych samorządom i instytucjom samorządowym wynosił na koniec 1933 r. zł. 1521,1 tysięcy, na r-kach otw. kred. 1572,5 tysięcy zł. Poza tem Bank dyskontował weksle wystawione przez związki samorządowe, ich zakłady i przedsiębiorstwa, związki międzykomunalne oraz centralne zrzeszenia samorządowe. Na koniec 1933 r. pozostawało tych weksli na zł. 1770,2 tysięcy.

Stałą opieką otacza Bank komunalne kasy oszczędności. Warto przypomnieć, że w okresie formowania się komunalnych kas oszczędności na terenie województw centralnych i wschodnich Bank, poza rolą organizatora, był najdostępniejszym źródłem pomocy finansowej dla młodych instytucyj. Zasadniczą linję w tych sprawach Bank nadal utrzymuje, obsługując w miarę możności k. k. o. normalnemi kredytami i śpiesząc z pomocą w razie chwilowych potrzeb, wymagających doraźnego upłynnienia środków obrotowych. Pomoc finansowa dla k. k. o. wyraża się w trzech formach: 1) redyskonta weksli, 2) lokat na książeczki oszczędnościowe w k. k. o., 3) wreszcie kredytach na rachunkach korespondencyjnych. Ogółem kredyty dla kas na koniec 1933 r. wynosiły 6.749,8 tysięcy zł., wobec 6.551,3 na koniec 1932 r. Kredyty dla k. k. o. stanowiły 39% kredytów gotówkowych z funduszów własnych Banku. Ciekawem jest dla oceny roli Banku w życiu finansowem k. k. o. zestawienie udziału procentowego redyskonta k. k. o. w Banku w ogólnej sumie redyskonta k. k. o. Udział ten utrzymał się na poziomie roku poprzedniego i wynosił 35,7%, wobec 35,8% w roku 1932, i 30,9% w roku 1931.

Odrębny dział pracy Banku stanowią fundusze administrowane, z których najważniejszym jest Komunalny Fundusz Pożyczkowo - Zapomogowy, utworzony rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 1.VI.1927 r., następnie kilkakrotnie nowelizowanem i uzupełnionem rozporządzeniami wykonawczemi. Jest to Fundusz nietylko, jak reszta administrowanych przez Bank Funduszów, przeznaczony dla samorządów, ale co najważniejsze oparty na źródłach dochodowych samorządowych (udział komunalny w opłacie skarbowej od spirytusu, część dodatku komunalnego do podatków konsumcyjnych, dodatek komunalny do podatku od spadków i darowizn). Rola jego w finansach samorządowych jest znaczna, zwłaszcza w latach kryzysowych. Dzięki niemu szereg samorządów mogło swoją gospodarkę finansową uzdrowić, a z reguły kredyty z tego Funduszu są stałą pomocą w chwilowych trudnościach finansowych samorządów, tem cenniejszą, że naogół źródła kredytów samorządowych są dziś bardzo ograniczone. W ciągu roku 1933 wydano z tego Funduszu pożyczek na sumę 6.634,0 tysięcy złotych. Stan pożyczek na koniec 1933 r. wynosił zł. 22.366,5 tysięcy zł., z tego na pożyczki krótkoterminowe przypada zł. 14.285,2 tysięcy, długoterminowe zł. 8.081,3 tysięcy. Z Funduszu Zapomogowego, który powstaje z procentów od pożyczek i sum do dyspozycji, wydano w ciągu 1933 r. zapomóg na sumę 1.495,7 tysięcy złotych.

Poza Komunalnym Bankiem Pożyczkowo - Zapomogowym, Bank administruje funduszami państwowemi, przeznaczonemi na cele kredytowe dla samorządów. Najważniejszym z nich jest Drogowy Funduszu Pożyczkowy, utworzony na mocy ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzecz. Polskiej. Stan kredytów z tego Funduszu na koniec 1933 r. wynosił 6.230,5 tysięcy zł.

W roku sprawozdawczym zapoczątkowano konwersję pożyczek z tego Funduszu na dłuższe okresy spłaty, obniżając równocześnie oprocentowanie do 3% rocznie.

Zysk za r. 1933 utrzymał się na poziomie roku poprzedniego i wynosi zł. 234,2 tysięcy. Jeśli wziąć pod uwagę obniżenie stopy procentowej od operacji czynnych, następnie wydatne obniżenie prowizji

Banku, pobieranej za administrację funduszów specjalnych, wreszcie odpisy na dłużnikach i straty na papierach wartościowych, wynik ten uważać należy za pomyślny. Koszty handlowe Banku łącznie z wpłaconemi przez Bank podatkami stanowiły 1,08% sumy bilansowej, a po wyłączeniu pozycyj wydatków na Biuro Związku M. i Pow. K. O. odsetek ten spada do 0,8% sumy bilansowej. Nie bez wpływu na rentowność Banku pozostaje stosunkowo wysoka płynność gotówkowa, utrzymana na poziomie zgórą 20% natychmiast płatnych zobowiązań.

M.

Zasady nowoczesnej racjonalnej Księgowości

(D. c.).

VI. SYSTEM KARTKOWY.

System kartkowy jest pochodzenia amerykańskiego. Powstał mianowicie w Stanach Zjednoczonych w 1890 roku. Ma swoją historję. Początkiem jego była karteczka, na której chaotycznie i dorywczo czyniono notatki, następnie notes, jako książeczka oprawna, która miała zapobiec gubieniu się kartek i poniewieraniu się ich po różnych kieszeniach kupca. Ponieważ jednak robienie notatek w notesie okazało się pod jednym względem niepraktycznem, gdyż nie mogły one być łatwo i jednocześnie opracowywane przez różne osoby z pośród personelu kupca, trzeba było przejść znowu do kart, ale już odpowiednio ugrupowanych i uporządkowanych. Prototypem więc karty był notes, dalej kartki, ujęte w kartoteki.

System kartkowy okazał się jednym z najpoważniejszych środków organizacyjnych w rękach organizatorów i racjonalistów. Twórcy metod przebitkowych zarówno ręcznych jak i maszynowych zawdzięczają temu systemowi wszystko. Bez niego bowiem przeprowadzenie myśli „jednopisu", na której oparte są wszystkie metody przebitkowe byłoby nie do pomyślenia.

System kartkowy dzięki swej elastyczności i praktyczności stosunkowo w krótkim czasie uzyskał prawo obywatelstwa. W walce o te prawa możemy odróżnić 3 fazy. Pierwsza faza jest to walka o zastosowanie kartoteki dla rzeczy pomocniczych, np. kantroli towarów, materjałów, otrzymanych i złożonych ofert, zamówień i t. p. Przyjęło się to łatwo i bez zastrzeżeń, a nawet z wielkiem uznaniem. Próba zastąpienia niektórych ksiąg pomocniczych, np. księgi kontowej kartoteką już nie poszła tak gładko. Tu walka trwała przeszło 10 lat. Obawa przed zagubieniem kartek nasuwała dużo wątpliwości, i ja sam znam wypadki, gdzie kierownictwo zgadzało się na wprowadzenie tej inowacji, tylko tytułem próby i to równolegle z księgami pomocniczemi. Na wszelki wypadek, jak się wówczas mówiło. Walka ta była o tyle uparta, że zwolennicy kartkowego systemu musieli się zgodzić przejściowo na pewnego rodzaju kompromis. Tym kompromisem były t. zw. księgi o luźnych kartach. Takie księgi miały sztywne ciężkie oprawy i zawierały mniejszą lub większą ilość kart, na których były prowadzone rachunki. Aby karty nie mogły zaginąć, księgi takie miały nieraz bardzo skomplikowane (sprężynowe, śrubowe i t. p.) zamknięcia. Klucz od takiej księgi musiał być zawsze przechowywany u buchaltera. Trzecia faza walki o prawo dotyczyła i dotyczy zastąpienia kartoteką ksiąg źródłowych i zasadniczych, a więc memorjału, dziennika, księgi głównej i t. p. Tu walka jeszcze trwa, gdyż prawodawstwa niektórych krajów wymagają prowadzenia dziennika tylko w oprawnych księgach. Duży wyłom w tej walce był uczyniony przez prawodawców niemieckich, którzy w nowych ustawach handlowych i w rozporządzeniach władz skarbowych, począwszy od 1897 r., zastąpili bezwzględny nakaz, dotyczący oprawnych ksiąg, mniej rygorystycznym. Mianowicie wyraz „müssen" zmienlii na „sollen". I u nas, jak wiadomo, znalazło się wyjście, pomimo tak bezwzględnie krępujących przepisów naszego starego kodeksu handlowego.

Jeżeli zechcemy teraz ocenić wartość kartoteki z punktu widzenia praktycznego, to już sam fakt tak prędkiego rozpowszechnienia się tego systemu świadczy dostatecznie o jego praktyczności. Największe powagi zagranicą przyznały to. Wiedeński prof. Schigut np. mówi: „Kartce należy dać pierwszeństwo przed księgami, gdyż jest dogodniejszą w użyciu, bardziej przejrzystą i daje możność najrozmaitszych ugrupowań, co ma wielkie znaczenie dla celów organizacyjnych i statystycznych". Wyraźnie po stronie tego systemu stanął również nestor księgowości w Niemczech prof. Schär w swej ostatniej pracy, zatytułowanej „Umierająca księga w buchalterji".

Z punktu widzenia wiedzy buchalteryjnej system kartkowy również uznano jako postęp w organizacji biurowej.

W porównaniu z księgami system kartkowy ma następujące zalety:

1) Mamy do czynienia z dogodną w użyciu kartoteką, a nie z ciężką nieporęczną księgą handlową. Przy maszynowych metodach przebitkowych, gdzie obowiązuje zasada, że nie z maszyną idzie się do miejsca wykonania pracy, a materjał, podlegający księgowaniu wraz z kartami musi być podany do maszyny, zaleta ta ma pierwszorzędne znaczenie.

2) Mamy zupełną swobodę działania co do grupowania kont i rachunków, w każdej chwili bowiem możemy dowolnie przegrupować konta zależnie od nowych okoliczności i potrzeb.

3) Mamy możność jednoczesnego tworzenia wyciągów przez kopjowanie, a więc bez zbytniej pracy. Dla instytucji kredytowych zwłaszcza ma to doniosłe znaczenie.

4) Odpada potrzeba prowadzenia skorowidza, albowiem kartki odrazu układane są w porządku alfabetycznym, numerowym lub innym.

5) Mamy możność stale usuwać niepotrzebny

balast w postaci wyrównanych rachunków, przenosząc je do innych szufladek lub szafek, tak że zawsze mogą być pod ręką.

6) Mamy możność z łatwością powiększyć liczbę kart bez naruszenia ciągłości porządku alfabetycznego, numerowego lub jakiegokolwiek innego.

7) Mamy znakomicie ułatwiony podział pracy, co ma szczególne znaczenie przy zamknięciach rocznych w instytucjach kredytowych, w przedsiębiorstwach sezonowych, gdzie mamy częste do czynienia z nagromadzeniem się roboty w tym lub innym wydziale i t. p.

8) Mamy możność unikania przerywanych rachunków i kont, co przy księgach jest na porządku dziennym, o ile odrazu nie zarezerwujemy dla większych kont kilku folij. Przy systemie kartkowym karty jednego większego konta mogą być łączone razem, tworząc całość.

Co do formy, to pierwotną formą kartoteki był system t. zw. pionowy. Karty stoją w pudełku wzgl. w szufladzie jedna za drugą, tak, że widoczne są tylko grzbiety. Chcąc wiedzieć, co karta zawiera, musimy ją wyjąć. Przy czynieniu notatek należy kartę najpierw wyszukać, następnie wyjąć z szuflady, wypisać potrzebną treść i włożyć z powrotem na swoje miejsce. W systemie pionowym odróżniamy:

a) karty właściwe lub pamięciowe, które służą do zapisywania potrzebnych danych;

b) karty rozdzielcze lub przewodnie, które służą dla łatwiejszego grupowania i wyszukiwania kart pamięciowych.

Karty rozdzielcze są zazwyczaj tych samych wymiarów co i pamięciowe, lecz mają występy, które wystają ponad górne brzegi kart pamięciowych. Występy się mijają, ilość ich może być dowolna, począwszy od jednego wzwyż. Karty z większemi występami stanowią grupy, z mniejszemi podziały tychże. Zbyteczne występy można odciąć. Karty przewodnie i alfabety są zazwyczaj mocniejsze i innego koloru. Dla zapewnienia im większej trwałości okleja się występy celluloidem.

Grupowanie kart w systemie kartkowym odbywa się wg. następujących głównych zasad:

1) zasady alfabetycznej;
2) „ chronologicznej;
3) „ numeracyjnej;
4) „ geograficznej;
5) „ przedmiotowej;
6) „ kombinowanej wzgl. mieszanej.

Oprócz tych zasad mogą być oczywiście i inne. Np. w instytucjach kredyt. można grupować konta wg. wysokości udzielonych kredytów, w księgowości wg. grup stosownie do planu kont.

Kartki w systemie pionowym mogą stać w szufladach zupełnie swobodnie. Dla utrzymania ich w stojącej pozycji są pewne urządzenia (ruchome podpórki). Mogą być też związane z szufladą (przymocowane do niej) przy pomocy płaskich lub okrągłych prętów metalowych, przechodzących albo przez otwór, wycięty w środku kart, albo chwytających je z boków. To zabezpieczenie, już coraz mniej używane, tłumaczy się obawą przed zaginięciem kart i jest pewnem ustępstwem zwolenników kartkowego systemu na rzecz jego przeciwników.

Alfabety, używane w systemie kartkowym mogą być dzielone dowolnie, np.:

a) na 5 podziałek: A—D, E—H, I—L, M—R, S—Z;

b) na 10 podziałek: A—B, C—E, F—G, H—I, K—L i t. d.;

c) na 400 podziałek: AA—AE, AF—AM, AN—AO i t. d.

Ilość podziałek oczywiście zależna jest od ilości kart w kartotece.

Normalne szafki, które mieszczą kartki, mogą być o 1, 2, 4, 6, 8, 12, 16 i 24 szufladach, szafki na zamówienie mogą być o dowolnej ilości szuflad.

Cały szereg środków pomocniczych, a więc stosowanie kart kolorowych lub z kolorowemi brzegami, dalej t. zw. „jeźdźców lub koników" (są to metalowe zatyczki do nakładania na grzbiety kart pamięciowych dla zwrócenia w odpowiednim terminie uwagi na daną kartę, w znacznym stopniu podwyższa elastyczność kartkowego systemu, umożliwiając najrozmaitsze kombinacje i grupowania.

Z pionowych kartotek znane są Hinz, Vertikal, Oda, Metlitzki, Fortschritt, Union - Zeiss i inne. Nie podaję tu wzorów kart, gdyż one na ogół każdemu są dobrze znane, oprócz tego muszą być przystosowane do potrzeb każdego przedsiębiorstwa. Szczegóły każdy interesujący się może łatwo znaleźć w broszurach i prospektach, w tym celu przez różne firmy wydawanych. Linjaturę kart oraz wydrukowanie tytułów w ogólnych zarysach omówię w rozdziale, dotyczącym normalizacji formularzy.

Z biegiem czasu obok pionowej kartoteki powstała kartoteka pozioma czyli płaskoleżąca. Nazywają ją także widoczną. Karty są ułożone tak, że każda karta wierzchnia odsłania wąski brzeg karty dolnej. Na tym brzegu umieszcza się nazwę danej karty. W ten sposób na pierwszy rzut oka łatwo znajdujemy, t. j. widzimy potrzebną kartę. Karty przymocowane są jednym brzegiem do metalowych drucików, trzcinek lub kartoników, tworząc t. zw. ciąg. System poziomy ma wielu zwolenników, którzy nieraz gwałtownie atakują system pionowy, wytykając mu wiele wad. Swego zdania wypowiedzieć nie mogę, gdyż znam praktycznie tylko system pionowy. Muszę jednak stwierdzić, że prawie wszystkie buchalterje przebitkowe posługują się systemem pionowym. Sądząc z literatury zagranicznej, ma on być lepszy w tych wypadkach, gdzie karty ciągle trzeba wyjmować. System poziomy został dość wyczerpująco opisany przez p. K. Jabłowskiego w Przeglądzie Organizacji za 1927 r.

W poziomych kartotekach odróżniamy 2 główne grupy:

a) grupę, w której karty mieszczą się w t. zw. „ciągach" (Zugkarteien) i

b) grupę, w której karty umieszczone są jakby w książce, gdzbiet której posiada sprytnie pomyślany mechanizm, dający możność łatwo zmieniać karty. (Buchkarteien).

Do grupy ciągowej należą: Roneo Dex, Kardex, Videa, Astral, Rapid, Kartavist, Optima, Aspecta, Ordex i inne.

Do grupy książkowej: Al - Ka, Visiblex, Rusika, Viscard, Ka - kart, Hobena i inne.

Z polskich kartotek należy przedewszystkiem

zwrócić uwagę na płaską kartotekę „Inodex", wykonaną wg. pomysłu św. p. prof. K. Adamieckiego, dyrektora Instytutu Naukowej Organizacji. Odróżniamy inodexy kieszonkowe, biurkowe, książkowe i szafkowe.

Różnica między temi płaskiemi systemami jest taka, jak między różnemi systemami przebitkowemi — różnią się w szczegółach i każdy ma swoje cechy charakterystyczne.

Oprócz tych dwóch zasadniczych form jest jeszcze kilka innych, np Rototeka, którą ja swego czasu nazwałem bębenkową, i kartoteka „Farp", którą nazwałem skrzydłową i inne.

Należy zaznaczyć, że system kartkowy jest bardzo poważnem narzędziem organizacji pracy biurowej i to w przedsiębiorstwach wszelkiego rodzaju i typu. Zwłaszcza w instytucjach kredytowych zastosowanie go jest bardzo wielkie i różnorodne. Niema dziś chyba człowieka, biorącego udział w życiu gospodarczem, któryby nie doceniał znaczenia kartoteki, jako środka, odciążającego naszą pamięć i łączącego wewnętrznie w jedną całość najdrobniejsze poszczególne odcinki pracy biurowej.

(D. c. n.).

Adolf Tytz.

Komunikaty Związku K. K. O. w Warszawie

W dniu 12 maja b. r. pod przewodnictwem p. Prezesa M. Szczepkowskiego odbyło się zebranie Zarządu Związku, na którem między innemi:

1) przyjęto do wiadomości, że uchwalony przez Walne Zgromadzenie Delegatów K. K. O. nowy statut Związku został przez Komisarjat Rządu m. st. Warszawy zarejestrowany z poprawkami wprowadzonemi na życzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Statut ten, zmieniający dotychczasową nazwę i strukturę organizacyjną n/Związku podajemy na czołowem miejscu w dzisiejszym N-rze „Oszczędności";

2) wysłuchano sprawozdania Dyrektora Związku z ważniejszych czynności wykonanych przez Biuro Związku w okresie od poprzedniego zebrania Zarządu;

3) rozpatrzono przedłożony przez Dyrektora Związku projekt sprawozdania opisowego z czynności Zarządu w roku 1933, oraz przyjęto bilans za rok ubiegły wraz z rachunkiem wpływów i wydatków. Przyjęto również po wyczerpującej dyskusji projekt budżetu Związku na rok 1934, zamykający się tak po stronie wpływów, jak i wydatków sumą zł. 166.600,—. Postanowiono przytem zmienić system wymiaru składki członkowskiej, któraby obejmowała również opłaty dodatkowe za rewizje przeprowadzane przez Związek z urzędu. Jeśli zaś chodzi o rewizje przeprowadzane poza ustalonym przez Związek programem na żądanie Kas, względnie związków za Kasy poręczających, to Kasa rewidowana, względnie związek poręczający, będzie zwracać pełne koszty Związku, a więc nietylko djety i koszty przejazdu, jak to było dotychczas.

Przeprowadzona rewizja wymiaru składek członkowskich, jak to zaznaczyliśmy w n/okólniku Nr. 10 z r. bież., ma na celu możliwie sprawiedliwszy podział pomiędzy poszczególne Kasy ciężarów na rzecz n/Związku;

4) upoważniono Prezydjum Związku do zdecydowania sprawy terminu, jak i miejsca obrad Zjazdów Wojewódzkich K. K. O. celem dokonania wyborów do Rady Związku, która w myśl nowego statutu przejmuje uprawnienia dotychczasowego Walnego Zgromadzenia Delegatów K. K. O.

* * *

Zarząd Związku, w powołaniu się na okólnik Nr. 10 z r. b. uprasza ponownie zrzeszone Kasy, o wpłacenie zaliczki na poczet składek członkowskich za rok bieżący.

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu kwietniu 1934 r.*)

Dz. Ust. Nr. 29.

poz. 235. Ustawa z dn. 13.III.1934 w sprawie zmiany ustawy z dn. 16.III.33 o Funduszu Pracy.

poz. 236. Ustawa z dn. 13.III.1934 o zmianie niektórych przepisów o majątkach rodowych w województwach wschodnich.

poz. 237. Ustawa z dn. 15.III.1934 o ułatwieniu spłaty zaległych składek i opłat na rzecz instytucyj ubezpieczeń społecznych.

poz. 238. Ustawa z dn. 15.III.1934 w sprawie opłat stemplowych od spółek.

poz. 245. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 23.III 1934 o zasadach i sposobie wykonywania kontroli wysokości odsetek płaconych przez Komunalne Kasy Oszczędności i gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe od wkładów i innych lokat pieniężnych.

poz. 246. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 23.III 1934 o sposobie wykonywania kontroli wysokości odsetek płaconych przez spółdzielnie od wkładów i innych lokat pieniężnych.

Dz. Ust. Nr. 30.

poz. 261. Ustawa z dn. 5.III.34 w sprawie ratyfikacji konwencji międzynarodowej o zwalczaniu fałszowania pieniędzy, podpisanej w Genewie dn. 10.IV.1929.

poz. 270. Ustawa z dn. 15.III.34 w sprawie zmiany

---

*) W Nr. 7 „Oszczędności" na str. 102 zaszła omyłka w napisie „ważniejsze ustawy i rozporządzenia...". Zamiast „...ogłoszone w miesiącu kwietniu" powinno być „...ogłoszone w miesiącu marcu".

ustawy z dn. 26.III.1920 w przedmiocie urządzenia i założenia Pol. Państw. Loterji Klasowej.

Dz. Ust. Nr. 31.

poz. 273. Ustawa z dn. 9.III.34 o oznaczaniu wyrobów wytwórczości polskiej.

poz. 281. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 28.III 1934 o warunkach dopuszczania zagranicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością do działalności na obszarze Rzp. Polskiej.

Dz. Ust. Nr. 32.

poz. 287. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 13.IV.34 o zmianie moratorjum mieszkaniowego dla bezrobotnych.

Dz. Ust. Nr. 33.

poz. 304. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 15.III.34 o utworzeniu Państwowej Rady dla spraw uzdrowisk.

Dz. Ust. Nr. 36.

poz. 323. Ustawa z dn. 13.III.34 o filmach i ich wyświetlaniu.

poz. 324. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17.IV.34 w sprawie projektu meljoracji Polesia.

Rejestr sądowy zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

Istnienie na naszym terenie nieruchomości niehipotekowanych wywołuje pewną odrębność postępowania przy skierowaniu egzekucji do tych nieruchomości. Ma to przedewszystkiem znaczenie przy zajęciu nieruchomości za dług. Jedną z odrębności postępowania jest instytucja rejestru sądowego zajętych nieruchomości niehipotekowanych. Żeby zapobiec mylnemu interpretowaniu przepisów o rejestrze oraz, żeby poinformować K. K. O. o przebiegu czynności związanych z egzekucją z nieruchomości niehipotekowanych, w poniższej notatce staramy się wyjaśnić, na czem polega rejestr nieruchomości niehipotekowanych, zajętych za długi i jakie jest jego znaczenie dla egzekucji z tego typu nieruchomości.

Przepisy, wprowadzające prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 93/1932, poz. 804) w art. XXII upoważniają Ministra Sprawiedliwości do wydania w drodze rozporządzenia przepisów o prowadzeniu przez sądy powszechne wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych. Opierając się na powołanem upoważnieniu, Minister Sprawiedliwości rozporządzeniem z dn. 15 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 945) polecił prowadzenie wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych sądom grodzkim, w których nieruchomość jest położona (§ 1). Dla każdej nieruchomości, do której jest skierowana egzekucja, Sąd Grodzki prowadzi oddzielny wykaz, w którym uskuteczniane są wpisy, dotyczące tej nieruchomości (§ 2). Przedmiotem wpisów, poza wpisem i dokładnem oznaczeniem nieruchomości i jej właściciela, są:

1) przedmiot zajęcia z wyszczególnieniem, czy zajęta jest cała nieruchomość, czy jej część wydzielona, czy wreszcie ułamkowa część całej nieruchomości;

2) rodzaj wierzytelności, za którą zajęto nieruchomość, z podaniem wysokości tej wierzytelności;

3) wzmianki o wszczęciu egzekucji i jej przebiegu (§ 3).

Wpisy następują na zasadzie decyzji sądu, powziętej na wniosek komornika lub strony. W razie umorzenia egzekucji, wykreślenia sąd dokonuje z urzędu. (§ 9).

Wykaz nieruchomości i skorowidz do tego wykazu są jawne. Osoby interesowane mogą go przeglądać w godzinach, przez sąd wyznaczonych, wraz z załącznikami do wykazu i mogą sporządzać z nich notatki. Na żądanie zainteresowanych Sąd wydaje wyciągi i odpisy z wykazu i załączników (§ 20).

Moc obowiązująca rozporządzenia rozciąga się na terenie Sądów Apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie (§ 21).

Dla K. K. O. praktyczne znaczenie posiadać może odpowiedź na pytanie; jakie uprawnienia daje wierzycielowi umieszczenie nieruchomości dłużnika w wykazie.

Z chwilą umieszczenia wzmianki w wykazie zajętych nieruchomości niehipotekowanych, nieruchomość zostaje w stosunku do dłużnika zajęta. Pociąga to za sobą następujące skutki:

1) Zbycie nieruchomości po zajęciu nie ma wpływu na dalsze postępowanie. Czynności egzekucyjne są ważne tak w stosunku do dłużnika, jak i nabywcy (art. 662 K. P. C.).

2) Ponieważ zajęcie nieruchomości obejmuje wszelkie jej przynależności i prawa (art. 661 K. P. C.) od chwili zajęcia dłużnik nie może zbywać, ani zastawiać rzeczy, będących przynależnością nieruchomości zajętej, chyba, że będzie tego wymagać podtrzymanie prawidłowego gospodarstwa (art. 664).

3) Wierzyciel może żądać unieważnienia wszelkich aktów, zdziałanych przez dłużnika w złej wierze na pokrzywdzenie wierzyciela (art. 665 K. P. C.).

Dalszy bieg egzekucji określają art. 666 do art. 732 K. P. C. Oczywiście dalszy bieg egzekucji tak nieruchomości hipotekowanych, jak i niehipotekowanych postępuje w identyczny sposób. Sam fakt zajęcia stwarza dla obu typów nieruchomości jednakowe położenie. Jeżeli jest kilku egzekwujących, a suma uzyskana z egzekucji jest na zaspokojenie wszystkich zobowiązań dłużnika niewystarczająca, suma ta ulega podziałowi przez Sąd.

Plan podziału sumy wyegzekwowanej od dłużnika sporządza Sąd w trybie art. 796 K. P. C. Kolejność zaspokojenia roszczeń do sumy wyegzekwowanej z nieruchomości niehipotekowanej jest następująca:

1) koszty egzekucji;

2) należności pracowników, o ile nie przekraczają rocznego uposażenia i nie są wyższe od 500 zł. (wyższe korzystają z pierwszeństwa do 500 zł.);

3) podatki i daniny publiczne należne z nieruchomości za ostatnie dwa lata;

4) należności instytucyj ubezpieczeń społecznych za ubezpieczenie za ostatni rok przed licytacją;

5) podatki i inne należności publiczne, niewymienione pod 3 i 4, za ostatni rok przed licytacją;

6) długi.

Jeśli suma, pozostała po potrąceniu z sumy egzekwowanej należności wymienionych w punktach 1 — 5, jest niewystarczająca na pokrycie wszystkich długów w całości, będą te długi pokryte stosunkowo do wysokości każdego z nich (proporcjonalnie).

Z tytułu wpisów do rejestru nieruchomości niehipotekowanych, zajętych za długi, niezależnie od pierwszeństwa wpisu, nie powstają żadne uprawnienia do pierwszeństwa w zaspokojeniu długu z sumy wyegzekwowanej. Wobec tej uzyskanej z licytacji sumy stanowisko wszystkich wierzycieli jest jednakowe. Wierzyciel, który skierował egzekucję do nieruchomości po jej zajęciu przez innego wierzyciela, przyłącza się do postępowania, wszczętego wcześniej i nie może tylko żądać powtórzenia czynności już dokonanych; pozatem ma te same prawa, co i pierwszy wierzyciel (art. 659 K. P. C.). Przyłączyć się do egzekucji może każdy wierzyciel. W podziale, oprócz wierzyciela egzekwującego,

uczestniczą: wierzyciel, który złoży tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty i wierzyciel, który uzyskał zabezpieczenie, o ile zgłosili się nie później, niż w dniu uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu nieruchomości nabywcy z licytacji. Nadto uczestniczą w podziale osoby, które posiadają stwierdzone dokumentem należności za pracę w sprzedanej nieruchomości (art. 799 K. P. C.).

Z powyższego wynika, że K. K. O., która udzieliła pożyczkę osobie, posiadającej nieruchomość niehipotekowaną, w wypadku egzekwowania swych należności z nieruchomości dłużnika, nie posiada w tej egzekucji większych praw, niż inni wierzyciele, chociażby egzekucja odbyła się na jej wniosek i choćby była ona zapisana w rejestrze nieruchomości niehipotekowanych zajętych za długi przed innymi wierzycielami, którzy tylko przyłączyli się do egzekucji. Po przeprowadzeniu egzekucji K. K. O. uczestniczyć będzie w podziale na wyżej powołanych zasadach, t. j. dzielić się będzie kwotą, przeznaczoną do podziału między wierzycieli, proporcjonalnie do wysokości swej wierzytelności. Wpis do rejestru nieruchomości niehipotekowanych, zajętych za długi posiada w praktyce tylko jedno znaczenie. Od tego czasu nieruchomość zostaje zajęta i dłużnik ma ograniczoną możność aljenacji (sprzedaży) całej nieruchomości, jak i jej przynależności. Zbycie nieruchomości nie szkodzi prawom osób wpisanych do rejestru. Odpowiedzialność osobista za dług połączona bowiem zostaje z chwilą zajęcia z odpowiedzialnością z majątku.

Es.

Nowa ustawa o spółdzielniach.

W Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 9 maja r. b. Nr. 38 poz. 342 ukazała się ustawa z 13 marca 1934 r., nowelizująca ustawę o spółdzielniach z 29 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111/1920, poz. 733). Niektóre z postanowień noweli omawialiśmy w Nr. 1 z dn. 15 stycznia r. b. „Oszczędności" w art. p. J. Rożkowskiego p. t. „Na marginesie nadsyłanych bilansów i sprawozdań K. K. O. za rok 1933". Ustawa nowelizuje większość przepisów i dodaje szereg uzupełnień. Na szczególną uwagę zasługuje nowy dział III w ustawie, dodany po art. 106, zawierający 9 artykułów o łączeniu się spółdzielni. Nadto zmieniono przepisy art. 107 — 108 w przedmiocie Rady Spółdzielczej. Artykuły 111 — 116 otrzymały nowe brzmienie. Nadto skreślone zostały art. 117 — 130. Ustawa weszła w życie z dniem ogłoszenia.

Egzekwowanie uposażeń przez władze skarbowe.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 stycznia b. r. (Dz. U. Nr. 10, poz. 78) zmieniło § 45 rozporządzenia z dnia 25 czerwca 1933 o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych. Wedle nowego brzmienia ust. 1, § 45 cytowanego ostatnio rozporządzenia — uposażenie służbowe i zaopatrzenie emerytalne osób, będących w publiczno-prawnym stosunku służbowym, pracowników samorządowych oraz djety posłów i senatorów, wynagrodzenie pracowników umysłowych i robotników, tudzież świadczenia powtarzające się, których celem jest zapewnienie utrzymania, należnego z tytułu alimentów, renty za utratę zdolności do pracy, ubezpieczenia, wsparcia lub z jakiegokolwiek tytułu prawnego, jeżeli nie przewyższają 1.200 zł. miesięcznie, podlegają egzekucji w $1/_5$ części, przyczem zawsze suma 100 zł. miesięcznie, wolna jest od egekucji; jeżeli obowiązany otrzymuje miesięcznie powyżej 1.200 zł., egzekucji podlega nadto połowa całej przewyżki.

Wyżej wymienione dochody oblicza się wraz z wszystkiemi dodatkami i wartością świadczeń w naturze, lecz po potrąceniu podatków, składek emerytalnych i opłat publicznych, należnych z ustawy.

Jeżeli zobowiązany otrzymuje dochody z kilku źródeł, podstawę obliczenia stanowi suma dochodów.

Uposażenie oraz zaopatrzenie emerytalne osób wojskowych tudzież funkcjonarjuszów państwowych administracji wojskowej podlegają egzekucji według przepisów szczególnych.

Kronika krajowa

Walne Zgromadzenie Polskiego Banku Komunalnego.

W sobotę dn. 5 maja w lokalu Zarządu odbyło się Zwyczajne Walne Doroczne Zgromadzenie Akcjonarjuszów Polskiego Banku Komunalnego.

Zgromadzenie zagaił prezes Rady Nadzorczej p. Piotr Drzewiecki, na przewodniczącego zaproszono jednogłośnie p. senatora Skoczylasa, na asesorów zaś pp.: prezydenta m. Łodzi Wacława Wojewódzkiego i dyr. Feliksa Turczyńskiego.

Sprawozdanie w imieniu Zarządu złożył w obszernem i treściwem przemówieniu prezes Zarządu p. Juljusz Zdanowski, nadmieniając, że w roku sprawozdawczym 1933 Bank zakończył 14 lat swojej działalności; rok ten zaznaczył się pewną poprawą w dziedzinie życia gospodarczego Polski.

W Kasach Komunalnych na obszarze województw centralnych widać dalszy wzrost wkładów. Jeżeli ogólna suma wkładów w Polsce nie urosła, a nawet zmalała, to jest to jedynie wynikiem spadku dolara, który w Kasach województw południowych stanowi znaczną część środków obrotowych. W roku sprawozdawczym Polski Bank Komunalny poświęcił dużo uwagi Komunalnym Kasom Oszczędności ,które stając się poważniejszemi ośrodkami kapitalizacji i ruchu oszczędnościowego, przyczyniają się do zwiększenia obrotów kredytowych i odgrywają doniosłą rolę społeczną, co uwydatniło się ostatnio przy subskrypcji na Pożyczkę Narodową.

Ogólne wyniki roku sprawozdawczego Polskiego Banku Komunalnego należy uważać za pomyślne. Bilans za rok 1933, wyrażający się sumą zł. 77.327.652,43, zwiększył się w porównaniu z r. ub. o zł. 2.482.116,22. Zysk, utrzymany na poziomie roku ubiegłego, wynosi zł. 234.150,70, a wraz z pozostałościami za lata ubiegłe czysty zysk wynosi zł. 427.472,49. Zysk ten uchwalono podzielić w sposób następujący: na kapitał zapasowy Banku odpisano zł. 64.976,81, zwiększono specjalny fundusz rezerwowy Banku o zł. 33.834,78, pozatem uchwalono wypłacić akcjonarjuszom dywidendę w wysokości 2%; resztę zaś zł. 192.660 gr. 90 przenieść do zysków w r. 1934. Zatwierdzono budżet na r. 1934 w sumie zł. 918.000.

Na wniosek Rady Nadzorczej walne zgromadzenie zatwierdziło sprawozdanie, bilans, rachunek zysków i strat oraz udzieliło Zarządowi Banku absolutorjum z dokonanych

czynności w roku sprawozdawczym. Zarazem uchwalono wniosek Komisji Rewizyjnej, wyrażający Zarządowi uznanie za kierownictwo, a urzędnikom za wysoką obowiązkowość.

Dokonano wyborów do władz Banku. Radę Nadzorczą stanowią pp.: prezes Piotr Drzewiecki — b. prezydent m. st. Warszawy, wiceprezes Dr. Kazimierz Duch, poseł na Sejm, Wiceminister Opieki Społecznej. Członkowie: Edward Dunin-Markiewicz, poseł na Sejm, naczelnik Zarządu Powiatowej K. K. O. w Drohiczynie, Władysław hr. Dzieduszycki, poseł na Sejm, delegat pow. stanisławowskiego, dr. Mieczysław Kaplicki, prezydent m. Krakowa, Władysław Korsak, Wiceminister Spraw Wewnętrznych, dr. Zbigniew Madeyski, poseł na Sejm, naczelny dyrektor Funduszu Pracy, dr. Karol Polakiewicz, wicemarszałek Sejmu, Ignacy Puławski, Poseł na Sejm, radny m. Krzemieńca, Józef Roziecki, naczelnik Zarządu i Dyr. K. K. O. pow. piotrkowskiego, prof. Wł. Strzelecki, naczelny dyrektor Powsz. Zakł. Ubezpieczeń Wzaj., Mieczysław Szczepkowski, naczelnik Zarządu i dyr. K. K. O. m. Warszawy, Aleksander Trzciński, naczelnik wydziału samorządowego woj. poznańskiego, Aleksander Ulrich, poseł na Sejm i naczelnik Zarządu K. K. O. m. Kalisza, Stanisław Wasiak, starosta pow. nieszawskiego, Marjan Wojciechowski, delegat Min. Skarbu, Wacław Wojewódzki, prezydent m. Łodzi. Do Komisji Rewizyjnej powołani zostali pp.: Zygmunt Chudzyński, Jerzy Dodacki, Jan Gadomski, Józef Przybyszewski, Feliks Turczyński, Komisarz Rządowy Witold Zbikowski, dyrektor departamentu samorządowego Min. Spraw Wewnętrznych. Zarząd Banku stanowią: prezes Zarządu Juljusz Zdanowski i pp.: Dyrektorzy: Dymitr Szarzyński, Artur Śliwiński.

Walne Zgromadzenie Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie.

Dnia 29 kwietnia b. r. odbyło się we Lwowie walne zgromadzenie delegatów kas oszczędności, zrzeszonych w Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie. W zebraniu wzięli udział, prócz 93 delegatów kas z terenu Małopolski, pp. delegat wojewody lwowskiego radca Zarzycki, prezydent m. Lwowa Drojanowski, dyr. Związku K. K. O. w Warszawie Rożkowski, przedstawiciele Banku Gosp. Krajowego ze Lwowa, przedstawiciele Państw. Banku Rolnego ze Lwowa i Krakowa, delegaci Banku Akcept. z Warszawy i inni.

Zebranie zagaił Prezes Związku p. Dr. St. Uhma, przedstawiając ogólnie sytuację gospodarczo-finansową w kraju, poczem omówił rezultaty akcji rządu i instytucyj finansowych, zmierzającej do poprawy położenia gospodarczego. Po wyborze prezydjum wygłosił referat o kodeksie zobowiązań p. Dr. Schönbach, przedstawiając szereg zmian, jakie pociągnie za sobą wprowadzenie w życie kodeksu w dziedzinie działalności K. O. Następny referat o konwersji krótkoterminowych zobowiązań przy pomocy Banku Akcep. wygłosił naczelnik Banku p. inż. M. Przesmycki.

Sprawozdanie z działalności Związku w roku 1933 złożył p. Prezes Dr. Uhma. Sprawozdanie to wraz z zamknięciem rachunków Związku za 1933 r. oraz preliminarz na 1934 r. walne zgromadzenie zatwierdziło jednogłośnie, wyrażając przytem podziękowanie dla prezydjum i biura Związku.

W wyborach uzupełniających do wydziału Związku zostali ponownie wybrani pp. Dr. St. Uhma, St. Nowakowski, L. Ziobrowski i St. Kulipiński, zaś do Komisji Rewizyjnej wybrano pp. dyr. St. Praczyńskiego, dyr. St. Le Boutona i dyr. Z. Grabowskiego.

Po uchwaleniu szeregu wolnych wniosków przewodniczący zamknął zebranie, podkreślając znaczny dorobek i postęp pracy K. O. dla uzdrowienia gospodarczego Małopolski.

Z Banku Polskiego.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej zamianował p. Dr. Władysława Wróblewskiego Prezesem Banku Polskiego na dalsze pięciolecie t. j. do dnia 23 kwietnia 1939 r.

Wobec ustąpienia dotychczasowego Naczelnego Dyrektora Banku Polskiego, Dr. Mieczkowskiego, Rada Banku uchwaliła powierzyć pełnienie obowiązków Naczelnego Dyrektora p. Dr. Leonowi Barańskiemu, dotychczasowemu zastępcy Naczelnego Dyrektora i b. Dyrektorowi Depart. Obrotu Pieniężnego w Min. Skarbu.

Wiadomości zagraniczne

Doroczne posiedzenie Stałego Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

W dniu 20 kwietnia b. r. odbyło się w Rzymie doroczne zebranie Stałego Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

Poza sprawami administracyjnemi, jak przyjęcie nowych zgłoszeń, bilans i sprawozdanie za rok ub. i t. d., Komitet zajmował się opracowaniem rezolucyj na Kogres Kinematografji Wychowawczej (p. „Oszczędność" Nr. 7, str. 106), zorganizowaniem III Kongresu Międzynarodowego Oszczędności i utworzeniem „biura studjów" przy Międzynar. Instytucie Oszczędności.

Postanowiono poprzeć wspólnie z innemi zainteresowanemi instytucjami sprawę publikacji bibljoteki międzynarodowej oszczędności.

Wreszcie powzięto ważne uchwały, z których jedna wypowiada się przeciwko eksperymentom walutowym, a druga — za ochroną prawną wyrażeń „oszczędność", „książeczka oszczędnościowa" i „kasa oszczędności".

Wszyscy członkowie Komitetu wraz z rodzinami, jak również pozostali delegaci Kas oszczędności, biorący udział w Kongresie Kinematografji Wychowawczej, byli przyjęci na audjencji u Mussoliniego w Pałacu Weneckim.

Odpowiadając na piękne przemówienie senatora Lebert'a, Mussolini podniósł wielką rolę oszczędności w dziedzinie wychowania, kapitalizacji i zabezpieczenia bytu, wyrażając w zakończeniu swe pełne uznanie dla działalności Kas i Instytutu i podkreślając konieczność współpracy między narodami.

Jednocześnie obradował w Rzymie I Kongres Międzynarodowy Kinematografji Wychowawczej, w którym wzięli udział wszyscy członkowie Stałego Komitetu i liczni delegaci Kas oszczędności.

Kongres został otwarty na Kapitolu przemówieniem Mussoliniego o roli kinematografji w wychowaniu; czynności Kongresu trwały 6 dni, licząc w to obrady, zebrania towarzyskie, zwiedzanie miasta i wycieczki.

Rezolucje, zgłoszone przez Stały Komitet Międzyn. Instytutu Oszczędności, zostały przyjęte jednomyślnie na posiedzeniu specjalnej komisji oszczędnościowej i następnie na plenum Kongresu.

Rezolucje te dotyczyły spraw następujących:

1) stosowania na szerszą skalę i w sposób więcej systematyczny kinematografji w propagandzie Kas oszczędności; ściślejszej współpracy Kas z instytucjami wychowawczemi w dziedzinie rozwoju filmów oszczędnościowych;

2) wymiany międzynarodowej filmów oszczędnościowych;

3) stosowania filmów kształcących w pracy nad wychowaniem gospodarczem ludności;

4) wyświetlania w szkołach wychowawczych filmów oszczędnościowych, używając w tym celu również filmów mniejszego formatu;

5) propagandy oszczędności przy pomocy filmów na terenie wiejskim;

6) wprowadzenia filmów oszczędnościowych do programów przedstawień wychowawczych w tych krajach, gdzie przedstawienia takie są wprowadzone obligatoryjnie do przedstawień publicznych;

7) nakręcenia filmu o charakterze oszczędnościowo-wychowawczym, przeznaczonego dla szerokiej publiczności;

8) wypierania z filmów dla szerokiej publiczności ducha zbytku i rozrzutności, jaki obecnie wszczepiają w umysły.

STATYSTYKA

Wkłady w kasach oszczędności na dzień 31.III 1934 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności / Województwa	Liczba kas 31.III 34	Na książeczkach oszczędnościowych: Wszelkie wkłady bez lokat instytucyj finansowych — Stan w dniu		Zmiany %a		Lokaty instytucyj finansowych c — Stan w dniu		Na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych — Stan w dniu	
		28.II.34	31.III.34	28.II.34	31.III.34	28.II.34	31.III.34	28.II.34	31.III.34
P. K. O.	**1**	**524 158**	**525 866**	*+ 1,4*	*+ 0,3*	—	—	**230 870**	**226 735**
Komunalne *b*	**365**	**541 210**	**545 085**	*+ 1,0*	*+ 0,7*	**29 028**	**28 060**	**41 851**	**40 542**
Powiatowe	228	181 990	184 507	*+ 1,6*	*+ 1,4*	12 853	12 681	16 571	17 392
Miejskie	132	354 627	356 053	*+ 0,7*	*+ 0,4*	16 114	15 318	24 918	22 898
Zw. Międzykom.	4	3 764	3 663	*— 1,8*	*— 2,7*	61	61	81	53
Wojewódzka	1	829	862	*+ 0,1*	*+ 4,0*	—	—	281	199
M. st. Warszawa	1	57 744	58 276	*— 0,8*	*+ 0,9*	354	474	9 451	10 378
Warszawa	26	21 276	21 589	*+ 1,7*	*+ 1,5*	1 056	1 024	2 248	2 147
Łódź	18	7 291	7 388	*+ 1,2*	*+ 1,3*	496	427	1 207	1 288
Kielce	18	12 104	12 309	*+ 2,9*	*+ 1,7*	477	438	1 881	1 983
Lublin	19	5 611	4 684	*+ 5,2*	*+ 1,3*	564	518	406	838
Białystok	14	3 625	3 569	*+ 0,5*	*— 1,5*	340	440	624	591
Wilno	8	4 759	4 765	*+ 0,7*	*+ 0,1*	32	32	454	593
Nowogródek	8	880	883	*+ 2,0*	*+ 0,3*	86	81	117	116
Polesie	9	903	973	*+ 1,5*	*— 7,8*	282	281	408	362
Wołyń	15	2 030	2 093	*+ 1,6*	*+ 3,1*	244	246	495	465
Poznań	76	96 741	96 509	*+ 1,1*	*— 0,2*	6 546	6 616	6 149	4 537
Pomorze	41	31 084	31 112	*+ 4,4*	*+ 0,0*	2 314	2 151	4 568	4 229
Śląsk	18	85 535	87 125	*+ 2,6*	*+ 1,9*	12 855	11 654	5 335	5 990
Kraków	24	116 412	116 992	*+ 0,4*	*+ 0,5*	1 651	2 454	2 501	1 289
Lwów	35	74 939	75 412	*+ 0,5*	*+ 0,6*	690	547	5 439	5 275
Stanisławów	17	13 753	13 756	*+ 0,2*	*+ 0,0*	519	139	296	218
Tarnopol	18	6 523	6 650	*— 0,4*	*+ 2,0*	522	518	272	243
Inne kasy	**2**	**29 661**	**29 725**	*— 0,5*	*+ 0,2*	**2 306**	**2 120**	**191**	**166**

a W porównaniu z miesiącem poprzednim. *b* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w lutym dla 17 kas, w marcu dla 31 kas. *c* Zadłużenie Kas Oszczędności w bankach i innych instytucjach finansowych, w formie lokat tych instytucyj na książeczkach oszczędnościowych (bez zadłużenia na rachunkach nostro i loro).

NADESŁANE

„Rolnik Ekonomista“ Nr. 9 zawiera artykuły: Z. Rusinka „Na marginesie dyskusji o akcji finansowo-rolnej“, dr. St. Antoniewskiego „Zadłużenie drobnych gospodarstw w woj. warszawskiem“, M. Rudzińskiego „Organizacja zbytu produktów rolnych“ i dr. B. Dederko „Produkcja i spożycie makuchów w Polsce“.

Poza tem, jak zwykle: dział sprawozdawczy, kronika krajowa i statystyka.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ul. Dobra Nr. 28.